

Lördag

Nya Åland 22 SEPTEMBER 2007 NR 211 PRIS 1,20 €

Knapans farmor till Helsingfors

KULTUR. "Knapans farmor", målad av J.A.G Acke, finns med på den stora utställning konst från Önningebykolonin som öppnas på Amos Anderssons konstmuseum i Helsingfors i november. Samtidigt visar museet även en utställning med konst från Andersudde.

SIDAN 10

Två baltiska kvinnor ställer upp i kommunvalet

Kristine vill styra Föglö

Är neutral. Kristine Riekstina från Lettland hör till de allra första nyinflyttade som får ställa upp i kommunvalet. I bakgrunden i köket i Föglö grundskola skymtar Britt-Marie Sundblom, som lärt Kristine att skilja på orden "diskmaskin" och "tvättmaskin" och en annan, samt Mari-Anne Jansson, som övertalade Kristine att ställa upp i valet.

Foto: ERKKI SANTAMALA

NYHETER. För första gången får nyinflyttade rösta och ställa upp i kommunvalet. **Kristine Riekstina** från Lettland är en av dem. Hon har ett ivrigt och nyväckt samhällsintresse.

– Vårt går mina skatter? Jag vill vara med och bestämma över pengarna, säger hon. Jag vill arbeta för aktiviteter

för skolbarnen och för ökad integration av de inflyttade.

Hennes svenska är lite bruten, men fullt begriplig.

– Alla vet mig här, konstaterar hon och hoppas nu på en plats i fullmäktige.

SIDORNA 2-3

Lyckat köpjippo drog mycket folk

NYHETER. För **Kevin Berndtson** från Mariehamn blev köpmännens Open by night lite extra kul i går.

Kevin var nämligen en av 20 som lyckades nappa åt sig en vinstlott då Sportcenter kastade ut sammanlagt 200 numrerade badmintonbollar från brandkårens skylift.

– Jag vann ett par Pumashorts, berättar han.

Årets köpmannajippo drog massor av folk och hade karaktären av en riktig gatufest.

SIDORNA 12-13

Foto: ERKKI SANTAMALA

Fårproducent. Maja Häggblom från Vårdö Bussö befann sig i går på fiskmarknaden i Sjökvarteret i Mariehamn för att sälja sina fårprodukter. Ännu i dag pågår fiskmarknaden, mellan klockan 11.00 och 22.00.

Foto: JONAS EDSVIK

Skördefesten har börjat!

REPORTAGE. I går inleddes årets skördefest med öppna gårdar runt om i landskapet och med en fiskmarknad i Sjökvarteret i Mariehamn.

Fiskmarknaden är en av Skördefestens nyheter och under gårdagen lockade den många försäljare såväl som kunder. **Maja Häggblom** från Vårdö Bussö hade kommit in till stan för att sälja fårprodukter.

– Jag säljer stickat, olika skinnprodukter, ja det mesta man kan få av ett får, berättar hon.

Maja sålde även handkräm och skovax gjort på sälolja.

– Det har jag sålt en hel del av, berättar hon.

SIDORNA 16-17

6

familjen

"I sökandet kan man stanna upp en kort stund och mitt i allt finna glädje."

KYRKOHERDE KENT DANIELSSON

8

porträtt

"Det är väl som att vara barnbarnsbarn och barnbarn till vem som helst."

JOHAN HJERLING

14

vin & mat

"En jalapeño-hetta sprider sig i halsen."

ELLA GRÜSSNER CROMWELL-MORGAN OM DAGENS RÖDA VIN.

20

sport

Ålands bowlingförbund fyller 40 år. Trots att det inte gick så bra under gårdagens spel var **Eva Mattsson** ändå sprudlande glad.

allt
du behöver
– ändå klöver över!

MARKET

F:ma
ERIK MATTSSON

GODBY TEL 43 250,

VAR. 09-20, LÖRD. 09-16, SÖND. 12-16,

BYGGLAGRET: VAR. 09-17, LÖRD. 09-14, SÖND. STÄNGT

PLUS SA

Från Baltikum till valet

Eve vill prova på politiken

Dagis, ungdomar och inflyttningen.

Det är de tre viktigaste frågorna för Eve Allev som för första gången ställer upp i valet i Föglö.

– Ja, jag tänkte lite prova på den saken med politiken, säger hon, på språng med minstingen i famnen.

Är neutral. Kristine Riekstina vill arbeta för fler sysselsättningar på eftermiddagarna för skolbarnen och för balternas integrering i samhället.

sin av de två som finns i kommunvalet.

Ställer upp

Dagiset, ungdomsfrågor och inflyttningen är Eve Allevs hjärtefrågor.

– Jag tycker att vi inflyttade också ska ha något att säga till om. Vi som har varit här en tid kan hjälpa dem som kommer efter oss med språket och annat. Jag tycker om Föglö. Därför ställer jag upp i valet.

Från Estland

Eve Allev är från Estland och har bott på Föglö i snart 8 år.

Hon har arbetat på Ålands fiskförädling och ett halvår provade hon på sjölivet på Birka Princess. Nu är hon mammaledig med Liisabel, snart sex månader, och Carita, 5 år.

Sambon heter Jano Lass och arbetar vid Fiskförädlingen.

Eve Allev är liberal, men listan hon står på är namnlös. Hon och Kristina Riekstina från Lettland återfinns på var-

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Fakta/Fler får rösta – och röstas på

■ Lagen som handlar om rösträtt i kommunalvalet har ändrats så att man numera bara behöver ha varit bosatt i en åländsk kommun i ett år före valet för att få rösta och ställa upp som kandidat. Tidigare gick gränsen vid tre år.

■ I kommunalvalet på Åland 2003 hade 19.410 personer rösträtt. Enligt preliminära siffror har 21.087 personer rösträtt i kommunalvalet den 21 oktober.

■ Det har också skett en ökning när det gäller antalet röstberättigade i lagtingsvalet. Sedan förra valet har antalet ökat med 446 personer till 19.429. För att få rösta i lagtingsvalet måste man ha fyllt 18 år och ha åländsk hembygdsrätt.

Med havsutsikt. I villan i södra Degerby har Eve Allev med familj bott i ett par års tid nu. Här är hon på språng med dottrarna Carita och Liisabel. Eve Allev tycker om Föglö. Det är därför hon ställer nu upp i valet.

Kristine vill se vart skatten går

– Hemma i Lettland vet vi ingenting om politik. Det är bara jobb, hemma och kompisar. Hela tiden. Men jag vill lära mig. Jag betalar skatt i Föglö. Jag vill se vart min skatt tar vägen.

Kristine Riekstina är en pionjär. Hon är bland de allra första nyinflyttade som ställer upp i valet.

En röst som hörs. – Vi har också något att säga till om, säger Eve Allev.

Till vardags städar Kristine Riekstina på Föglö grundskola. Hon är pratsam, pigg, energisk. På hennes tröjan dinglar ett smycke tillverkat av en åländsk guldsmed, i form av en blomma. Sådana syns på var och varannan kvinna på Åland. I mycket är hon åländska. I mycket är hon inte det.

Femte hösten

Det är femte hösten hon arbetar på skolan nu. Det första arbetet på Åland var på Sandöunds camping i Vårdö.

Det var hennes mamma, också boende på Föglö, som lockade henne till landskapet. Numera arbetar mamman på omsorgshemmet, men nästan alla andra balter återfinns på Ålands fiskförädling, så också Kristine Riekstinas sambo Edgars Zettins.

Tre språk

Kristine Riekstina rör sig alltså dagligen mellan olika språk. På jobbet pratar hon svenska, hemma med sambon och sonen talar hon lettiska och med baltiska vänner blir det ryska.

– De baltiska språken skiljer sig mycket från varandra, förklarar hon. Men vi har alla läst ryska.

Själv började hon redan som 5-åring studera ryska som första främmande språk i första års-

kursen i skolan. Engelska lärde hon från årskurs 4 i skolan.

– Jag var ganska duktig i språk, säger hon glatt. Nu vill jag plugga finska. Jag älskar finska. Vi letter har ganska lätt för finskan.

Mediskurs

Kristine Riekstina har lär sig en hel del svenska av arbetskamrater, ”där är diskmaskin och där är kylskåp”. Hon härmar hur kompisarna hjälpte henne genom att visa och berätta.

Hon har också farit på Mediskurs in till Mariehamn. Med egen bil. Självklart.

– Det är bra att få träffa andra folk. Och inget barn ropade ”mamma” och ingen sambo ropade ”Kristine”. Det var som en semester. Men jag är dålig på grammatik. Så det är bra för mig att lyssna mycket.

Kristine Riekstina trivs i naturen, hon plockar bär och svamp och kan de svenska namnen och talar obehindrat om om asp-sopp och Karl Johan.

– Jag går mycket i skogen. Hela hösten går jag i skogen.

Neutral

Hennes samhällsintresse är nyvaknat. Hon erkänner att hon inte kan allt och har mycket att

lära sig om ideologierna.

– Hemma vet vi ingenting om politik. Det är mycket som är nytt för oss här. Språket är bara en sak. Egentligen har vi ingen aning om hur man bygger ett politiskt liv. Men jag vill lära mig. Vart går min skatt?

Det är arbetskamraten Mari-Anne Jansson som puffat på henne att ställa upp. Via centern står hon nu på en namnlös lista.

– Jag är neutral.

Mari-Anne Jansson betonar också att valet i Föglö är ett personval.

Snygga bilar

Kristine Riekstina skrattar när vi frågar om varför balterna är så förtjusta i bilar.

– Oh, de är så snygga!

Hon slår ihop händerna.

– Jag har just beställt en ny.

Hon berättar livfullt om märke och prestanda och färg och hästkrafter.

– Min dotter säger att vi bara shoppar bilar och bilar och bilar. Men det är inte riktigt sant. Min sambo och jag funderar lite på husköp också.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Ny städvagn. Kristine Riekstina städar till vardags i Föglö grundskola. Nu ställer hon upp i valet i den första omgång när det är möjligt att delta för nyinflyttade. ”Se vilken ny fin städvagn jag har” utbrister hon glatt. Hon vill gärna veta vart skattepengarna tar vägen. De har ju faktiskt också bekostat just hennes städvagn.

i Föglö

Initiativtagare. Niklas Eriksson, kommundirektör i Föglö, tog initiativet till att ändra rösträttsreglerna efter förra valet. Nu välkomnar han dem med i de kommunala organen.

Niklas fixade reglerna

Efter förra valet tog kommundirektör Niklas Eriksson på Föglö initiativet till en ändring av rösträttsreglerna. Också nyligen inflyttade skulle få rösta och kunna väljas.

Vi fick genast skärgården med oss och sedan också landskapsregeringen.

– Jag tror det är enda frågan den har varit helt enig om.

För tio år sedan hörde Föglö, tillsammans med Hammarland och Korsnäs, till de allra mest svenskspråkiga kommunerna i Finland. Sedan dess har en stor förändring skett i Föglö.

50 balter

Nästan 50 personer av nära 600 invånare har baltiska rötter.

– Vi räknar nu med att 91 procent av Föglöborna har svenska som modersmål, säger Niklas Eriksson. Balterna är många och utgör en egen grupp, som ett samhälle i samhället. Många av dem kommer hit som unga och bildar familj här.

Isolerade

Niklas Eriksson välkomnar dem varmt, också som kommunalpolitiker, men oroar sig för att balterna i dag lever lite för isolerade. Han vill gärna att de bebländar sig mer med infödda Föglöbor. En del försök med sammankomster med inflyttare har arrangerats av kommunen och inom kort kallar församlingen till gemensamt samkväm.

– Det talas ibland om förfinckning, men här är det något helt annat som har hänt, konstaterar Niklas Eriksson. Vem kunde tro för tio år sedan att var tionde person på Föglö kommer från Baltikum?

Och hur många har kommit om tio år?

– Det beror nog mest på hur det går för fiskindustrin.

Kan balterna rädda skärgården från att bli tyst och öde?

– Jadå, det är mycket möjligt.

**Mat, nöje och motion.
En skön höst för alla sinnen.**

Resor för alla smaker

I alla Williams paket ingår buss- och båtresa t/r med sjöfrukost.

En resa i matens tecken – med Mikael Björklund!

Följ med på en kulinarisk resa & bli inspirerad av Ålands egen kändiskock!

Avresa: 8/12, 1 dag. Pris 130 €/person. I priset ingår besök på Stockholms Stadshus inför Nobelmiddagen, lunch, samt en spännande provsmakning under hemresan samt tre rätter à la carte ombord på M/S Eckerö.

Stockholm Beer & Whisky Festival – Nacka Strand

Europas viktigaste mässa med öl, whisky, cider och calvados. Öka dina kunskaper om öl och whisky under trevliga former i fantastisk miljö.

Avresa 29/9, 1 dag. Pris 63 €/person.

I priset ingår även mässentré, ölprovningssglas samt Ölskola 1.

Allt för Hälsan & Träningsdagarna – Älvsjö

Inspirations-, och kunskapsmässa med inriktning på Kost & Energi, Kropp & Själa samt Behandling & Relax.

Avresa 27/10, 1 dag. Pris 56 €/person.

I priset ingår även entré till mässan.

I SAMARBETE MED TRÄNINGSVERKET

Träningsverkets medlemmar erhåller 10 % rabatt på resan. Uppvisa medlemskortet vid bokning.

I alla Eckerö Linjens paket ingår personbiljetter tur/retur på Eckerö Linjen. Hotellpaketen inkluderar även frukost på hotellet.

Må bra weekend – Waxholms Kastell

Med god mat, goda viner och sköna behandlings. TV-aktuella Mita Magnusson håller föredrag om kostrådgivning enligt GI.

2 dagar. Pris ex. två pers: 488 € inkl. båtresa t/r till Kastellet, del i dubbelrum på Kastellet, frukost, lunch, tre rätter middag inkl. utvalda viner samt föredrag. OBS! Tillägg för eventuella spabehandlingar.

Nöjeskryss med Eckerö Linjen

Fredagar och lördagar 17.30 från Bussplan. Kryssning med à la carte och underhållning ombord.

Pris: 25 €/person inkl. bussresa Mariehamn–Eckerö t/r, två rätter à la carte samt underhållning ombord.

Dina resor bokar du hos Ålandsresor Resebyrå
Torggatan 2, tel. 28 040

Proffs på sorg. Lisbet Nordlund och Marie-Louise Nordberg inbjuder till samtal om sorg i självhjälpande grupper. Varje deltagare ska få komma till tals, om de vill.
Som ledare har de tystnadsplikt. Foto: JONAS EDSVIK

De vill samtala om sorgen

Ett slag för sorgearbete. Det slår två församlingar, Mariehamns och Jomala. I höst vill de ha igång en grupp som samtalar om sorg.

– Det centrala är den egna berättelsen. Genom att höra sig själv berätta upptäcker man nya saker som hjälper till i bearbetningen, säger de.

Nu inleder diakoniarbetare i Mariehamn och Jomala ett samarbete för att få igång en sorgegrupp i höst. Gruppen ska starta den 1 oktober och

Fakta/Sorgesamtal

- den egna livsberättelsen.
- tiden före dödsfallet.
- tillsammans kring döden.
- tiden efter.
- vardagssituationen och framtiden.

träffpunkten är Villa Carita i Mariehamn. Först träffas man fem gånger varannan vecka och efteråt följer två uppföljande sammankomster.

I första hand riktar man sig till personer som mist eller

håller på att mista en nära anhörig.

– Vi ser gärna att det gått ett par tre månader efter dödsfallet innan man går med i gruppen för att man ska orka bearbeta det, säger diakon Marie-Louise Nordberg i Jomala församling.

Självhjälp

Det har tidigare funnits både sorgegrupper och enskilda samtal om sorg inom församlingarnas ram. Men antalet personer som sökt sig till sorgegrupper har varit litet. Genom samarbete församling-

arna emellan hoppas man nu få i gång en grupp.

– Det som sägs i gruppen ska hållas inom gruppen. Vi som leder har tystnadsplikt, säger diakonissa Lisbet Nordlund i Mariehamn församling, som tillsammans med kollegan i Jomala gått en speciell utbildning för sorgesamtal.

Meningen är att gruppen ska vara självhjälpande, där var och en kommer till tals. Men alla måste inte prata. Det går också bra att bara sitta och lyssna.

Mer info

Ett informationsblad eller

broschyr om sorgegrupper vill de båda också få till stånd. Många församlingsbor har inte känt till att sorgegrupper har funnits.

– Vi tycker det är vår nisch med sorgen. Människor är välkomna till oss i församlingarna i stället för att gå till Mentalvårdsbyrån, säger Lisbet Nordlund.

Den som är intresserad av att delta i en sorgegrupp ska kontakta sin församling.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Information om språksituationen röstades ned

LAGTINGET. I går debatterade lagtinget landskapsregeringens språkpolitiska program som har fått stöd i självstyrelsepolitiska nämnden. De åtgärder man enats om är:

■ Tillsättande av en språknämnd som ska följa den språkliga utvecklingen inom alla samhällssektorer.

■ Information till bland annat riksmyndigheter och samarbete med bland annat finlandssvenska organisationer.

■ ÅSUB ska undersöka det finska språkets inflytande. Svar ska sökas på i vilka situationer ålänningarna upplever att de har problem att klara sig med svenska.

■ Främjande och utökade kontakter till Sverige.

I samband med debatten lämnades en kläm in av Ålands framtid, som fick stöd av obunden samling. Partierna vill att det kom-

Plats för debatt. Landskapsregeringens språkpolitiska program debatterades i går i lagtinget. Man har nu enats om en rad åtgärder. Foto: JONAS EDSVIK

mittébetänkande som ligger till grund för det språkpolitiska programmet ska skickas till alla åländska hushåll tillsammans med Gunilla Sanders rapport om svenskans ställning på Åland.

Klämnen röstades ned av övriga partier och programmet kunde därefter godkännas av lagtinget.

ANDERS SIMS
anders.sims@nyan.ax
tfn 528 455

Bättre information om brevröstning

Barbro Sundback (s) har i ett medborgarinitiativ efterlyst bättre informationspridning om möjligheten att brevrösta för personer som är förhindrade att ta sig till en vallokal eller ett förhandsröstningsställe, till exempel personer med funktionshinder.

Socialnämnden i Mariehamn har tagit del av initiativet och socialdirektörens förslag är att hemtjänstledarna samt personalen inom handikappservicen ges i uppdrag att snarast informera sin personal om klienternas möjlighet att brev-

rösta, samt att bistå klienterna med blanketter och material.

Centralnämnden har också diskuterat initiativet och gett i uppdrag till centralnämndens sekreterare att skriva ett informationsbrev som tillsammans med blankett för anhållan om brevröstning skickas till socialnämnden för vidare befordran till de berörda avdelningarna. Information om brevröstning kommer också att publiceras i pensionärsföreningens tidning "Nyset".

På ett möte i torsdags godkände Mariehamns stadsstyrelse ovan nämnda förslag. (ml)

KK-parkering till tekniska nämnden

■ Planeringen av en parkeringsplats vid kk-huset Alandica fortgår. Vid stadsstyrelsens möte i torsdags skickades ärendet vidare till tekniska nämnden för utlåtande.

Småstöldar i Mariehamn

■ För några dagar sedan blev en ljuddämpare stulen från en personbil på Måsvägen i Mariehamn. Från Styrmansgatan har någon stulit en svart-silver-orangefärgad cykel.

Fler Birka-containrar hittades

■ Birka Cargos försäkringsbolag måste bekosta lyftningen av två av de containrar som slet sig från Birka Shipper i Danmark i hårt väder under förra helgen, anser en lokal fiskekutterskeppare som intervjuas i tidningen Nordjyske.

Skepparen hävdar att han fått en, om inte två, containrar i trålen. Containrarna ligger på botten på fint fiskevatten och har förstört redskap för fiskare i området. Han har också bestämt deras position.

I torsdags skickade danska sjöbevakningen ut navigationsvarning för området. Farledsmyndigheten ska ta med de uppgivna positionerna i anvisningarna för sjöfarande.

Ett inspektionsfartyg ska skickas till området så fort som möjligt, beslöt man i torsdags. Inspektionsfartyget har ett avancerat ekolod med vars hjälp man kan fastställa vad det är som ligger på botten på 11-12 meters djup. (ao)

Bara sju tävlade i skogen

■ Årets skogsfärdighetstävling, som arrangeras av Ålands skogsvårdsförening, lockade i år bara sju deltagare.

– Vi har problem med att hitta rätt tidpunkt då folk skulle hinna delta, säger arrangören Roger Slotte. Nu var det fint väder och potatisupptagnings-tider, så många skogsägare var upptagna med annat.

Vinnare blev Johan Helin, Föglö. Tvåa kom Mats Sjölund, Hammarland och trea blev Rolf Eriksson, Jomala.

I en skogsfärdighetstävling gäller det att bland 100 stammar välja vilka som ska gallras bort, att uppskatta olika trädålder och kubikmassa och kunna skilja mellan olika typer av skog, som lingonskogstyp och blåbärsskogstyp. (ka-f)

Sjökvarteret får inte bidrag för vattensvinn

■ Stiftelsen Sjökvarteret har anhållit om ett bidrag på 6900 euro för att täcka kostnaderna för ett vattensvinn på 5200 kubikmeter. Sjökvarteret drabbades av vattensvinnet i början av året på grund av en öppen markventil och kostnaden för svinnet uppgick till 15.704 euro.

Tekniska nämnden har avlyft avloppsdelens från kostnaden, det vill säga 8788 euro. Tidigare har Stiftelsen Sjökvarteret även anhållit om att avgiften för renvattendelen till stadens vattenverk skulle avlyftas. Denna anhållan avslag Mariehamns stadsstyrelse i maj och därför har stiftelsen nu ansökt om bidrag.

Stadsstyrelsen beslöt på ett möte i torsdags att avslå anhållan med motiveringen att Stiftelsen Sjökvarteret har möjlighet att avtala om en avbetalningsplan med vattenverket. (ml)

Nyan rättar

■ I artikeln om yrkeschauffören Martin Eklund i går blev det kilometerantal som han kör årligen tyvärr fel. Det korrekta antalet är 20.000 kilometer.

Postbilarnas däck till diskussion

Att postens bilar kör med vinterdäck sommartid har väckt kritik.

Efter att saken uppmärksammats i Nya Åland skall nu Posten och däckfirman Rollic ta nya diskussioner om vilka principer man skall ha när det gäller däck.

Det var ett mess i Nyan för cirka en månad sedan som satte fokus på problemet. Messaren hade sett en av Posten Ålands bilar med dubbdäck på, mitt i sommaren.

Ansvarig för däcksskötseln på Postens bilar är **Conny Rundberg** vid Rollic.

– Om de finns dubbottnar kvar i vinterdäcken ids vi inte peta ut dem. De ligger djupt i däck och hörs inte.

Ekonomisk fråga

Han påpekar att utnyttjandet av vinterdäcken på sommaren också är en ekonomisk fråga.

– Vi byter däck i april och har de ett säkerhetsdjup på mönstret på tre millimeter låter vi de vara kvar, men utan utstickande dubbar. Jag anser att man bör förbruka däck, det är en tredjedel kvar av dem.

Flera handskrivna brev från anonyma avsändare har kritiserat Posten och Rollic för policyn när det gäller bilarnas däck. ”Det var flera postbilar som hade Rollic-monterade slitna sommar-/vinterdäck med dubbkombinationer i samband med Nyans reportage nyligen”, står det i det senaste brevet.

Inte olagliga däck

Conny Rundberg förnekar bestämt att man skulle låta olagliga däck sitta kvar, alltså däck med ett mönsterdjup under 1,6 millimeter.

– De här däck har ald-

Inte olagliga. Conny Rundberg vid däckfirman Rollic sköter däck på Postens bilar, men förnekar att man skulle förse bilarna med olagliga däck och däckkombinationer. Men att köra slut vinterdäcken på sommaren tycker han är ekonomiskt och okej.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

rig under tre millimeters mönsterdjup när de lämnas på, och vi informerar chaufförerna att de skall höra av sig för däckskontroll under sommaren så att vi kan checka upp däck. Posten skall inte köra med olagliga däck.

Är det ändå inte en säkerhetsrisk att köra med gamla vinterdäck sommartid?

– De flesta av Postens bilar kör i stan, det handlar inte motorvägskörning och hård körning på landsbygden. Bilarna som kör ut på lands-

bygden har bättre däck. Man måste ju tänka på vilka hastigheter det handlar om. Bilarna som kör i stan kör ju inte över 50 kilometer i timmen.

Men Conny Rundberg säger också att man skall ta nya diskussioner med Posten.

– Väcker det anstöt hos folk så får vi väl ta bort dubbottnarna också. De här principerna vi har haft är sedan gammalt, så vi får ta en ny runda med Posten.

ULF WEMAN
ulf.weman@nyan.ax
tfn 528 442

ÅHS svarar riksdomstol

ÅHS-styrelsen ser inget skäl till att be Högsta förvaltningsdomstolen ogiltigförklara den tidigare styrelsens beslut att höja förvaltningschef Björn-Olof Ehrnströms lön under pågående tjänstgöringsperiod.

Den innebörden har det utlåtande som ÅHS-styrelsen nu ska skicka till Hfd som bett om det efter att landskapsregeringen i somras anhöll om återbrytande av lönebeslutet.

Den förra styrelsen höjde förvaltningschefens lön i november i fjol. En månad senare konstaterade landskapsregeringen att det inte hörde till styrelsens befogenheter att höja lönen och bad styrelsen ta tillbaka beslutet. Styrelsen skickade tillbaka ärendet till landskapsregeringen som i april valde att inte pröva lönebeslutet.

Förvaltningschefen accepterade i början av året att återgå till den gamla lönen. I april kom uppmaning från

landskapets förvaltningschef att den nya lönen skulle betalas ut.

– Ärendet handlar nu om juridik i den högre skolan, konstaterar **Roger Jansson**, ÅHS-styrelsens ordförande.

Lönen återgår

Landskapsregeringen motiverar sitt beslut att begära återbrytning med att beslutet är grundat på en uppenbart oriktig tillämpning av lag och att en myndighet har begått ett väsentligt fel när beslutet om löneförhöjning fattades. Samtidigt anholder landskapsregeringen om att verkställigheten av beslutet avbryts, alltså att lönen återgår till tiden före löneförhöjningen.

ÅHS-styrelsen har tidigare pekat på att landskapsregeringens representant i ÅHS-styrelsen **Harriet Lindeman**, landskapsläkare **Birger Sandell** och fackliga företrädare satt med under lönebeslutet utan att invända mot det.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Parkeringsbrist. ÅHS-styrelsen utreder ett förslag för att bygga parkering i två våningar vid sjukhuset.

Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

Våningsparkering vid ÅHS?

ÅHS-styrelsen utreder som bäst ett nytt förslag för att lösa bristen på parkeringsplatser vid sjukhuset. Bristen väntas bli ännu större efter att psykiatrienhetens hus byggts på sjukhusområdet.

Ursprungstanken var att byg-

ga parkeringsplatser under psykiatrihuset. Det har nu skrinlagts eftersom projektet har bantats.

I stället ser man på om det är möjligt att bygga parkering i två våningar någonstans på området. Nedre våningen grävs i så fall ner under markytan medan övre

våningen anläggs i markplan.

– Våningsparkering blir billigare per bilplats än parkeringsplatser under psykiatrihuset, säger ÅHS-ordförande **Roger Jansson**.

Styrelsen tog upp parkeringsproblemet vid mötet i går. (ao)

Valet sänds inte i TV

■ Ålands radio bevakar inte valet i TV. Det beslutet fattade radions styrelse som i går diskuterade frågan med anledning av att landskapsregeringen inte beviljade extra medel för sändningarna. Däremot valde man att sända valdebatten i en utökad radiosändning eftersom en hel del förberedande redaktionellt arbete redan har gjorts.

– Det har framförts åsikter om att vi skulle ta pengar till sändningarna från vårt överskott men i själva verket är det just det överskottet som vi skall leva på fram till 2009 då nästa licensförhöjning kommer, säger **Pia Rothberg-Olofsson**, vd för Ålands radio.

– Vi uppvaktade landskapsregeringen redan i våras för att meddela att vi är bekymrade över att under ett valår få 50.000 mindre i licenspengar då lönerna samtidigt höjs enligt centralreglerade avtal och vi dessutom är indexbundna, säger Rothberg-Olofsson. (tt-s)

Maridea blir reklambyrå för Eckerölinjen

■ Eckerölinjen har inlett samarbete med den åländska reklambyrån Maridea, som nu kommer att fungera som reklambyrå för i huvudsak den svenska marknaden. Det här berättar man i ett pressmeddelande.

– Vi tror att Maridea är den reklambyrå som passar våra behov bäst, skriver **Maria Hellman**, marknadschef på Eckerö Linjen. (ab)

Fackfest i Vasa

■ I helgen deltar ett trettiotal ålänningar i Finlands Fackförbunds Centralorganisations (FFC) hundraårsjubileumsfirande i Vasa, där den svenskspråkiga huvudfesten hålls.

Omkring 130 personer deltar sammanlagt i firandet och får bland annat lyssna på professor **Mika Helander** som föreläser om fackets framtida utmaningar. Facket har omkring en miljon medlemmar, varav 44.000 är svenskspråkiga. (la)

Vikingagränd är avstängd

■ På grund av arbete med fjärrvärmeledning stängs Vikingagränd i Mariehamn av för genomfartstrafik från och med måndag 24 september.

Avstängningen blir i höjd med norra infarten till BIFA. Arbetet beräknas ta ett par dagar. (ab)

Fort, fort

■ Tre personer åkte i torsdags fast för fortkörning ute på landet. På Svartsmaravägen i Finström körde en paketbil 95 kilometer i timmen på 70-väg, i Jomala körde en person 121 kilometer i timmen på 70-väg och i Vårdö Töftö körde en person 105 kilometer i timmen på 70-väg.

Samma dag fick polisen fast en person i Jomala Möckelö som blåste 0,58 promille vid blåstestet. (la)

Maj-Len Lindholm
Epost: majlen.lindholm@nyan.ax
Telefon: 528 449

Vi firar 1-15 år

Hampus Jansén i Jomala Överby fyller 2 år i morgon, den 23 september. Mormor och morfar gratulerar.

Oskar Wiklund på Klockargränd i Mariehamn fyller 5 år i morgon, den 23 september. Gratulerar gör farmor, farfar och faster.

Rebecka Johansson i Mariehamn fyller 9 år i morgon, den 23 september. Hon gratuleras av mamma, pappa, Rasmus och Jonna.

Rasmus Johansson i Mariehamn fyller 9 år i morgon, den 23 september. Han gratuleras av mamma, pappa, Rebecka och Jonna.

Döda

ALDUR MANELIUS

Tisdagen den 18 september 2007 avled **Aldur Leonard Manelius** hastigt i hemmet i Jomala, Prästgården by. Han var född den 22 maj 1933 och var 74 år vid sin bortgång.

Aldur Manelius började som målare hos Lindroos måleri, men öppnade senare egen firma, Jomala Måleri fix, tillsammans med två kompanjoner. Där arbetade han sedan fram till sjukpen-sioneringen.

Aldur har varit styrelse-ordförande i Jomala frivilliga brandkår och deltagit aktivt som brandman i kåren.

Matlagning, hemmet och trädgården hörde till Aldurs intressen. Han tyckte också mycket om att dansa och var med i Dansens vänner.

Närmast sörjande är hus-trun **Sirkka**, sonen **Ralf-Erik** med sambo **Kristina** och barnen **Fredrik**, **Emilia**, **Simon** och **Ludvig**, samt barnbarnen **Sofi** och **Sanne**.

CARL MARTIN BJELKE

Carl Martin Bjelke från Hammarland, avled den 12 september 2007 i en ålder av 83 år.

Närmast sörjande är hus-trun **Mary**. Begravningen har skett i stillhet. Tack för vänligt deltagande.

Nu får Nyans läsare hjälp med den vertikala relationen

Kent blir vår egen "huspräst"

Är vi den första generation som lever utan en vertikal relation?

Kent Danielsson, som från och med i dag skriver tankerutor i Nya Ålands lördagstidningar, kan ge inspiration på vägen. Läsarna får gärna kommentera texten och ställa frågor.

– Jag vill vara en medsökare till något större och heligt, något som är före och efter, något som gör mig till den människa jag är.

Mitt i Mariehamn har han sitt arbetsrum, i stadsbiblioteket, i ett eget krypin med böcker, blommor, meditationskuddar på golvet och ikoner.

Kyrkoherde **Kent Danielsson** har engagerats som skribent för Nya Åland en tid framöver.

Varför ikoner?

Han blir tyst länge. Men inte svarslös.

– Någon har sagt att vi är den första generation som saknar en vertikal relation. Vi har relationer till varandra, till grejer, till jobb. De heliga bilderna i mitt rum påminner mig om att jag står i ett förhållande till något som är större, något som fanns före mig och som kommer att finnas efter mig. Det är bara i relation till detta större som vi kan bli riktiga människor, som vi hittar vår sanna identitet.

Tusen tecken

Kent Danielsson är född 1953 i Jomala. Han studerade vid Åbo Akademi och prästviges 1981. Han kom direkt till Kumlinge där han tjänstgjort genom nästan alla år, med undantag för en kort tid i Geta.

Sedan tre år tillbaka är han tjänstledig, främst på grund

Prästatipset. Våga fråga prästen om stort och smått, både om andliga frågor och om rent praktiskt företeelser som kyrkoåret och kyrkobyggnaden, snart sagt allt från otrohet till altardukens färg. Vår nye "huspräst", kyrkoherde **Kent Danielsson**, kan ge svar. Han skriver från och med nu varje lördag i Nya Åland. Här är han i sitt arbetsrum i Mariehamns stadsbibliotek. Foto: ERKKI SANTAMALA

av hälsoproblem. Han hade polio som barn och sviter av sjukdomen har återkommit i vuxen ålder.

– Kumlinge kyrka har betydligt mycket för mig, men mitt arbete där är klart nu.

Söker sanning

Att få skriva en kort text varje lördag i Nya Åland ser han som både utmanande och roligt. Han skriver under rubriken "tusen tecken". Namnet är satt helt enkelt för att meditationerna är ungefär tusen tecken långa. Namnet kan kanske också ses symboliskt. Vad för tecken kan vi ana i våra liv?

– Jag är efter 25 år som präst impregnerad av vårt kyrkoår. Skriver från den plat-

sen. Inte om den platsen.

Han citerar Sveriges förre ärkebiskop **KG Hammar**: "Jag känner inte sanningen, jag söker den".

– I sökandet kan man stan-na upp en kort stund och mitt i allt finna glädje.

Berättelser

Numera är **Kent Danielsson** bosatt i Mariehamn. Han studerar för tredje året – av fem? – på en doktorsavhandling med rubriken "Berättelsen som kunskapsform".

– Du måste uppleva hela berättelsen eller höra hela musikstycket för att förstå. Det duger inte mycket med en analys. Den lär dig visserligen andra saker, men inte det som berättaren ville förmedla. Jag studerar särskilt

den mystiska traditionen som berättelse.

Han leder också kurser i meditation i Åbo och Österbotten.

Om folk börjar kalla dig för katolik då?

– De får säga katolik eller ateist. Och då står jag i en lång klassisk tradition. Mystiker har alltid ifrågasatt gamla konventioner. Varit upprorsmän. Jag är en del av den kristna kyrkan. Älskar den. Älskar nattvardsbordet.

Våga fråga!

Både kommentarer och frågor tar han emot, också från den som önskar vara anonym. Han nås på e-postadressen kent.danielsson@mac.com.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

GRATTIS

Var det tungt i början?

Erik-Anders
CANDE
Karlsson
50 år

Grattis

önskar
Chefen

Nygifta

Den 1 september vigdes i Lemlands kyrka **Anna Friman** och **Mathias Eklund** från Mariehamn. Gemensamt efternamn blir Eklund. Vigseln förrättades av prosten Hannu Hurme.

Foto: PRIVAT

Annonsera i den tidning du själv läser!

Säg vad du tycker.

- messa nyan!

0457-323 4444

Nya Åland
☆☆☆

tusen tecken

Prästen Johannes vaknade upprörd. Han hade haft en dröm. Han drömde att han var död.

Men det mest omskakande var inte döden utan frågan han hade fått av änglarna som väntade på honom. Änglarna frågade inte: "Varför gjorde du inte som Moses som ledde sitt folk ut ur förtryck och armod? Varför gjorde du inte som Josua, han som förde folket in i det förlovade landet? Varför levde du inte som Fransiskus bland de fattiga och sjuka?"

Änglarna frågade bara: "Varför i hela världen levde du inte som Johannes?"

Att leva som människa är en konst. En konstform. Jag vill skriva Kent under min tavla.

Inte Rembrandt. Inte Martin Luther King.

Jag vill ett gott hantverk. En god komposition.

"Är den yttre formen dålig blir allt förstört, till och med rättvisa och förnuft. Är den god kan den gottgöra allt, den förgyller ett nej, förljuvar sanningen, förskönar själva ålderdomen." (Baltasar Gracian).

– är den god kan den gottgöra allt –

I konsten att vara människa behöver vi träning ända fram till mållinjen.

Kent Danielsson
kent.danielsson@mac.com

Vad hände i slakteriet?

Dagens ägare har det som lager

För tio år sedan sålde Ålands andelsslakteri sin byggnad i Jomala Gölby. De nya ägarna sålde vidare efter tre år och sedan tog bröderna Sandberg över med planer på en hantverksby.

Vad händer i huset i dag?

Det blev en förstasidesnyhet i Nya Åland för tio år sedan, närmare bestämt onsdagen den 10 september 1997. "Slakteri Gölby såldes" kunde man läsa intill den dagens huvudartikel – en pejling om ombyggnaden av Gesterbybacken i Sund där två tredjedelar av de tillfrågade ville att vägombyggnaden skulle följa den gamla sträckningen.

Ålands andelsslakteris stora byggnad i Jomala Gölby tvingades stänga vid årsskiftet 1996-97 eftersom det inte uppfyllde de krav som EU ställde.

"Finns intresse"

På hösten såldes den stora slakterifastigheten till bolaget Arge invest med kompanjonerna **Gert Sviberg** och **Arto Mustola** för 400.000 mark.

De båda sade sig inte ha några klara planer för byggnadens framtid, de tänkte hyra ut delar av den till olika intressenter och den gamla ladugården byggde de om till stall. Dessutom hade

Nya tider. Åland andelsslakteri måste lägga ner i slutet av 1990-talet och den stora byggnaden blev obehövlig. 1997 övertogs den av nya ägare som skulle satsa på hästar och kyla enligt artikeln i Nya Åland.

folk hört av sig och ville hyra ut kylutrymmen.

– Så det verkar finnas ett intresse för det här, sade Gert Sviberg i artikeln från 1997.

För långt borta

I dag säger han att bolaget Arge invest behöll huset i tre år "eller något sådant.

– Vi satsade en hel del på stallet där vi sedan hyrde ut platser. Det var i full gång under vår tid. Vi hittade också hyresgäster till andra utrymmen i huset och det löpte på. Dessutom drev vi vår egen verkstad i byggnaden, säger Gert Sviberg.

– Efter ett tag tyckte vi dock att verkstaden låg för långt från staden och vi sålde hela huset, säger han.

Var det hela en bra affär för er?

– Det fungerade så länge vi be-

hövde utrymmen där själva.

Har du kvar några känslor för huset?

– Absolut inte. Vi hade det så kort tid.

Turistattraktion

År 2000 såldes huset till bröderna Dick och Kjell Sandberg som ville förverkliga en hantverksby i Gölby. De talade om ett "mycket stort intresse för idén" – både bland hantverkare på och utanför Åland.

Bröderna köpte huset i första hand för att ha något att erbjuda åt Jussis keramik i stället för lokalen på Nygatan i Mariehamn som Jussis hade haft sin verkstad i men som bröderna övertagit.

I samband med det väcktes idén att samla flera hantverkare i huset förutom Jussis keramikverkstad. En hantverkarby

skulle bli en turistattraktion för Åland; ett ställe där turistbussarna kunde stanna och kommande turistbroschyrer utlovade "hantverkarliv och kaffe med bulle" i det gamla slakteriet.

Därav blev intet. Hantverkarna nappade inte, inte ens fastän de lockades med fri hyra det första året.

– De upplever projektet som alltför osäkert, vi behöver tyngd bakom det och vill ha landskapet eller Jomala kommun med, sa Dick Sandberg till Nya Åland sommaren 2001.

– Dessutom cirkulerar det rykten om ett nytt hantverkshus i Sjöfartskvarteret men de politiker som jag har pratat med säger att det absolut inte finns några planer eller politisk vilja att bygga ett sådant, sa han vidare.

Keramik kvar

I oktober 2003 köpte byggföretaget Allbygg huset. Det mesta är sig likt i byggnaden, ingenting är rivet eller ombyggt.

Stallet finns kvar och Jussis keramik hyr fortfarande utrymmen för sin produktion i övre våningen. Dessutom finns andra hyresgäster i huset, men eftersom centralvärmen inte är i bruk har hyresgästerna sina utrymmen i första hand som lager.

Aven Allbygg använder en del av fastigheten som lager för byggmaterial.

Någon publik verksamhet finns med andra ord inte i huset. Nämnas kan att hantverkarbyn nu förverkligats i sjukvarteret i form av Salt som flyttat in ett hus som Alandiabolagen lät bygga.

HELENA FORSGÅRD

Fixa fläcken fantastiskt fort och fint

Fråga: Har du några enkla, miljövänliga tips på hur man får bort fläckar från kläder? Det mesta lossnar i tvättmaskinen men ibland blir det kvar.

Undrar "Smutsgris"

Svar: Jag måste titta lite i mina böcker och så skrev jag ordet "fläckar" på Google-sök på internet och fann en massa material. Titta gärna där om ni har möjlighet.

Det mesta går faktiskt att tvätta bort. Med rätt temperatur och effektiva, både miljövänliga och andra, tvättmedel kan man få fläckar att försvinna.

Småbarnskläder är ofta fulla med fläckar och ibland känns det som om man inte ids bry sig om att skilt börja behandla enskilda fläckar eftersom plagget snart är i lika bedrövligt skick igen. Nu tänker jag närmast på vardagskläderna.

Steget före

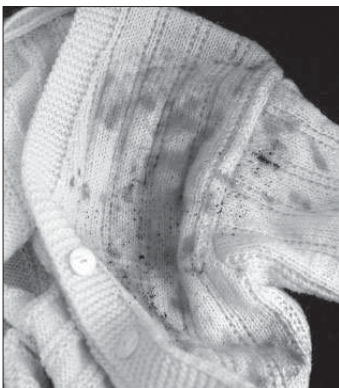
Små barns kläder blir fläckiga och små och större barn skall vara smutsiga då de har lekt ute. Det är ett tecken på att de är friska och har lekt.

Man kan ju förebygga smutsen och vara steget före med lämpliga kläder. Vatten och smutsavstötande ytterplagg hjälper mycket och så förstås galonkläderna, igen.

Haklappar finns i de mest varierande modeller, färger och former. Med ärmar och utan ärmar. Förkläden i barnstorlek finns att köpa, kanske kan man

tina.dahlblom@aland.net

Fläckigt. Hur du får bort olika fläckar fort och lätt ger Tina tips på i dag. Fläckmottagning är ett bra alternativ till att på ett mindre miljövänligt sätt slänga hela tröjan i tvättmaskin. Foto: JONAS EDSVIK

ofta bra att använda direkt på fläcken som fläckborttagningsmedel innan man tvättar själva plagget. De håller fläcken "flytande" och "lyfter bort" den vid maskintvätt.

OLIKA FLÄCKAR:

Tuggummi

Lägg plagget i frysen en stund och skrapa bort det. Ren alkohol tar oftast bort resten.

Stearin

Bryt bort så mycket som möjligt. Stryk på fläcken med hushållspapper emellan, gärna på båda sidorna om plagget, så sugs stearinet upp. Kaffefilter är ett strå vassare.

Kom ihåg

■ **Alandia strings (fd. Barnfiolen):** Tar emot nybörjare till höstterminen. Barn kring förskoleåldern uppåt är välkomna. I violinpädagog Marita Sandbergs undervisning ingår fiolspel efter noter och på gehör, musikteori, trevligt spelumgänge och medverkan i konserter på barnens egen nivå. För mer info och anmälan, ring Lena Isaksson-Ahlskog tfn 0457 3430 220.

■ **Eckerö pensionärsförening:** Månadsträff på Ekergården onsdag 26.9 kl 13.00. Gäst: Rainer visar diabilder från Parisresan.

■ **Folkhälsan i Finström:** Motionsdansen börjar på Karl Ers i Bjärström onsdag 26.9 kl 19.30. Alla hjärtligt välkomna.

■ **Hammarlands marthaförening:** Pannkakorna och en hembakad vinst till lotteriet vid Skördedagarna på Naturbruksskolan 23.9 lämnas till Ragni vid Kattby kiosk lördag 22.9 kl 12.00.

■ **Kastelholmsnejdens dansare:** Danstråningen börjar söndag 23.9 kl 19 på Källbo skola. Vi inriktar oss på

gillesdans den här terminen. Föreläsning: gammaldans. Alla gamla och nya dansare välkomna!

■ **Socialmissionen på Åland:** Styrelsemöte måndag 24.9 kl 19.15 Skarpansvägen 28.

■ **Veteranbilsägare:** Samling söndag 23.9 kl 14.00 vid bilmacken.

■ **Ålands Cavaliersällskap:** Hej alla Cavallervänner! Lördagen den 29/9 kl.13 träffas vi för att prova på agility och lydnad på ÅBSK-träningsplan i Torp. Alla med, små och stora, nya och gamla! Anmäl er till Marie Eriksson Tel. 0457-342 25 18, 22 989 el.marie.eriksson@aland.net

■ **Ålands flicklottor och soldatgossar:** Vi har utfärd till Stormskärs Vårdshus & Konferens på Simskåla måndag 24.9. Samling för samäkning vid tullhuset kl 12.00.

■ **Ålands marthadistrikt:** Styrelsemöte tisdag 25.9 kl 10.00 på kansliet. Kom ihåg att skriva ingrediensförteckning på brödet till brödlottoriet den 23.9.

Tre Ytternäs-klassrum

■ På Mariehamns stadsstyrelses möte i torsdags diskuterades projektplanen för tillbyggnad av Ytternäs skola. Stadsdirektör **Bjarne Pettersson** föreslog inför mötet att stadsstyrelsen skulle föreslå alternativ A för stadsfullmäktige. Alternativ A innebär en tillbyggnad av fyra klassrum för ungefär 280 elever.

JCI-kongress i Mariehamn

■ Den här helgen anordnar Juniorhandelskammaren (JCI) i Mariehamn en kongress för medlemmarna i JCI Finland. Omkring 200 personer förväntas komma till Mariehamn för att umgås och delta i programmet. Den röda tråden för kongressen är diskussioner kring hur man i dagens samhälle inte behöver sitta inlåst på ett dammigt

Stadsstyrelsen valde istället att föreslå alternativ B, det vill säga tre klassrum. Nu blir det upp till stadsfullmäktige att besluta i ärendet. (ml)

■ **Janina Sundström** har avlagt lärarexamen vid Uppsala Universitet, 200 poäng, för undervisning i grundskolans senare år och i gymnasieskolan med inriktning matematik och psykologi.

kontor i en stad någonstans och jobba, utan kan sitta vid ett skrivbord ute i skärgården i stället. På programmet står bland annat pokerskola, tradeshow, föreläsningar, debattävling och en avslutande galasupé på Mariepark. Deltagarna kommer också att få ta del av helgens lokala nöjen – skördefest, konst, kultur, golf och andra nöjen. (la)

KYRKOHERDEN i Jomala församling **Joe Brandt** har av domkapitlet beviljats tjänstledighet under tiden 31 augusti – 7 november.2007. Kaplanen i Jomala församling **Roger**

Syrén har förordnats att vid sidan av egen tjänst och med hjälp av tillgänglig arbetskraft sköta kyrkoherdetjänsten i samma församling under samma tid.

Medlemmarna i Ålands Köpmannaförening

Välkomnas

till Köpmannaföreningens
80-års jubileum

Lördag 27 oktober kl.19.30, plats: Indigo festvåning
3-rätters supé inkl. dryck ingår
i det subventionerade priset 49 euro

Program och dans
O.s.a. senast 25.09.07 till
Curt Backas tel. 0457 524 4346
eller curt.backas@em.com

Ekonomi- och skuldrådgivning
- 10 år -

Hur få pengarna att räcka till?

Överskuldsatt?

Då kan du ha nytta utav oss – kostnadsfritt.

Ring tfn 12 602 eller e-posta:
maj-len.palmqvist@folkhalsan.ax eller
kim.hansson@folkhalsan.ax

Tina

PORTRÄTTET / Johan Hjerling, 29 år, trevlig Vem är Hjerling? Jo, han!

Johan Hjerling hinner knappt slå sig ner mitt emot mig innan han dragit historien om den enda kaffekopp han någonsin druckit. Det var i Göteborg och en caféägare skällde ut Johan för att han inte, vuxna karln, drack kaffe utan beställde juice.

– Han gjorde en specialkaffe åt mig, den smakade nästan bara choklad.

Johan är rolig, en trevlig kille. Innan jag intervjuar honom och berättar för folk vem jag skall intervjuva säger de "Å Johan! Han som är så jät-trevlig."

Att vara trevlig är något Johan går in för, visar det sig.

– Alla människor förtjänar att man är trevlig mot dem. Det är sällan jag blir irriterad.

Trevligheten kombineras med humor. Johans sällskap skrattar ofta.

– Jag har en benägenhet att vilja vara lustig, speciellt i större sällskap. Jag tycker själv att jag är ganska rolig också. Efteråt kan jag tycka att jag babblat och försökt underhålla alla. Jag kan få lite ångest då, men sen kommer jag fram till att jag i alla fall haft roligt.

Han lägger, enligt sig själv, alldeles för mycket tid på att fundera på sig själv.

– Allt skojeri använder jag som en försvarsmekanism då jag är nervös eller rädd. Om jag ser en skräckfilm kan jag börja skratta. Skratt och skämt är för mig ett sätt att hantera olika situationer och för mig är det ett bra sätt. Jag trivs med det.

Klämkäck vill han inte vara, men han har alltid skämtat mycket.

– Till en början trodde jag att jag ville vara i centrum, men egentligen är det en försvarsmekanism som gör att jag hamnar i centrum.

Han har också funderat över varför han funderar så mycket på sig själv.

– På grund av mitt handikapp har jag tidigt funderat över min identitet.

Johan föddes med en muskel- och ledsjukdom. Den beror troligen på att hans mamma hade en infektion då hon var gravid. Hans armar och ben har inte växt rakt utan krokigt och det påverkar hans rörlighet, framför allt hans gång och höger arm.

– Jag har alltid känt mig normal och mamma har aldrig satt mig i särskilda grupper för handikappade.

Han pratar inte ofta om sitt handikapp.

Det finns helt enkelt inte något att prata om.

Det enda han inte kan göra är att cykla.

– Då jag möter handikappade på stan identifierar jag mig inte med dem. Det är jättemärkligt och det stör mig. Det är kanske för att handikapp

– Jag är en glad människa som tycker om att umgås och göra roliga saker. Vilken prestationsångest jag fick. Nu är jag är en kille med prestationsångest. Jag har en benägenhet att vilja vara lustig.

Så svarar Johan Hjerling på frågan om vem han är. Sen skrattar han.

förknippas med något negativt och det vill jag inte förknippas med. När jag tänker efter kan jag förstås se hur folk som möter mig måste se mig.

Hans ben och armar blir varken bättre eller sämre. De är som de är.

– Då jag går slits mina leder, jag rör mig ju inte som alla andra, och det har jag börjat märka av allt mer då jag blivit äldre. Jag borde gå till en... läkare eller fysioterapeut eller vad det heter men det är svårt att ta kontakt eftersom jag inte ser mig som handikappad.

Han säger att hans handikapp är det som mest av allt påverkat hans identitet och styrt honom till den han är.

– Jag tror det styrt mig till att vara öppen och social och trevlig. Det första intrycket måste kompenseras.

Johan studerade till systemutvecklare i Åbo. Han hade en oskriven grädu i bagaget då han till sin förväning flyttade till Åland igen.

– Det här är första vintern jag skall bo på Åland.

Inte ser jag det som ett misslyckande att ha flyttat hem, men...just nu lider jag av Åboångest och vill kunna göra vad jag vill när jag vill istället för att göra allt på arbetstid.

Då Johan var yngre anlidades han ofta som vigsångare. Han har varit ordförande i studentkören Brahe djäknar flera år och sjöng i kören under hela studenttiden, så länge att frack inte längre

är finklädsl.

– Alltså, egentligen tycker jag inte om att sjunga i kör. Hela mitt sjungande grundar sig på en rockstjärnedröm. Jag stod länge framför spegeln med ett deostick i handen.

Rockstjärnedrömmen har han gett upp. Han sjunger knappt alls längre, bara då det är roligt.

– Jag kan gå runt på jobbet och tralla. Men det är egentligen musiken som är viktig, inte sången.

Han äger en ganska komplett samling med platator av det brittiska bandet Radiohead. 50 singlar, samlingsskivor och fullängdsskivor.

– Radioheads känsla och sätt att göra musik på tilltalar mig. Det är inget identifieringsprojekt för

mig, jag gillar musiken bara.

Fortfarande har han all deras musik, och då menar jag bokstavligen all deras musik, på sin ipod.

– Lite har jag trillat bort från intresset. Då det var som värst tryckte jag upp egna t-shirts som jag hade på deras konsert, jag gick till maniskt till bokstaven R varje gång jag besökte en skivbutik och har ganska många LP-plattor trots att jag inte äger en LP-spelare.

Han har en stor kärlek till produkter med äpplen på. Det är så han beskriver sin passion för prylar i allmänhet och Apple i synnerhet. Prylar, det vill säga elektriska mackapärer och blingbling, har han alltid attraherats av.

– Den första pryl jag ägt var en datoriserad ficktelefonbok. Man kunde spara telefonnummer i boken och skicka numret till en fast telefon som ringde upp numret. Det var runt 1986.

Hade du stor användning av den?

– Nej, jag använde den aldrig. Men jag bröt sönder den med flit för att ser hur den fungerar. Jag reparerar och skruvar gärna det som är trasigt. Min egen bärbara har jag skruvat upp och ihop ett antal gånger.

Johan köper nya grejer vart efter, men aldrig något han inte har användning för.

– Senaste köpet är min mobiltelefon, den sjunde sedan den första i början av 90-talet.

Då han sagt det inleder han ett försvarstal.

– Alltså, två telefoner har jag köpt för att de gamla gått sönder. Jag skaffar inte prylar som jag inte använder

Han blir irriterad på folk som inte använder sina prylar till sin fulla kapacitet.

– Jag imponeras av hur saker och ting löst sig. Det är lösningen jag är ute efter då jag skruvar isär grejerna. Och så vill jag veta hur jag kan utnyttja prylarna i kombination med varandra

Hans fascination för Apple går det inte att skriva om utan att göra reklam. Han pratar om processorstyper som Mac valt att ta bort, global standard och ipod.

– Operativsystemet Mac OSX är blingbling i sig.

Johan kallar sig estet. Hans flickvän kallar honom snobb.

Johan är barnbarnsbarn till Gustaf Erikson. Hans morfar var Edgar Erikson och hans mor var Solveig Erikson.

– Det är väl som att vara barnbarnsbarn och barnbarn till vem som helst. Jag har växt upp med det och det har alltid varit så.

Stolt över sin släkt är han förstås. Det är aldrig tal om något annat.

– Jag har aldrig hört något negativt om Solveig. Alla blir så glada då de pratar om henne med mig. Kanske någon ser på mig som om jag är rikemansbarn och född med silversked i mun, men så har jag aldrig upplevt det.

Okej, efter ett tag inser Johan att det kanske ändå inte är att vara barnbarnsbarn till vem som helst då man är barnbarnsbarn till Ålands sjöfartskung.

– Det finns böcker om både Gustaf Erikson och Solveig Erikson. Jag har inte läst dem fast jag

nog borde. Det märkliga med ha prominent släkt är att andra vet mer om ens historia än jag själv gör.

Johan berättar om hur han som barn besökte museiskeppet Pommern tillsammans med morfar Edgar. Edgar Erikson donerade skeppet till Mariehamns stad, men det visste inte Johan.

– Jag kunde inte begripa

varför vi inte måste betala inträde som alla andra. Det är det enda minne jag har från hela besöket, att morfar inte måste betala inträde och att jag inte förstod varför.

KARIN ERLANDSSON

karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

Foto: ANDREAS DIENERT

andreas.dienert@nyan.ax

Fakta/Johan Hjerling

Namn: Johan Hjerling

Bor: på 18 kvadratmeter i Mariehamn

Ålder: 29

Familj: flickvännen **Johanna**

Gör: jobbar som systemutvecklare på Viking Line

Kan...pillra mig i naveln

Vill...pillra mig i naveln

Hoppas...allt är bra

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Doften av kaffe gjorde den regniga och grå höstmorgonen något dragligare.
JACOB SÖDERMAN, riksdagsman, i Vbl-kolumn

Önningeby och Andersuddde

Acke. "Knapans farmor" (på Knapans i Önningeby), målad 1888 av J.A.G. Acke. Privat ägo

Westerholm. "Eckerö postbrygga", målad 1883 av Victor Westerholm. Ålands lagting.

Åländskt i årets huvudutställningar på Amos Anderssons

– Det är våra huvudutställningar i år. Dem som vi satsar mest på.

Så beskriver Kaj Martin, kurator vid Amos Anderssons konstmuseum i Helsingfors de utställningar med verk från Önningebykolonin och Anders Wiklöfs konstsamling som öppnas i museet i början av november.

Utställningen kring Önningebykolonin är enligt Kaj Martin den första i sitt slag som på fastlandet presenterar konstnärskolonin med denna bredd. Och han tycker att kolonin och dess konstnärer är väl värd att lyfta fram.

– Önningebykolonin finns visserligen omnämnd i den finländska konsthistorien, men det stannar oftast just vid ett omnämnande, konstaterar han.

Genom utställningen vill Amos Anderssons konstmuseum bidra till att göra kolonin och dess konstnärer bättre kända.

– Kolonin handlade ju trots allt inte om någon engångsföreteelse utan om en verksamhet som sträckte sig över många år, säger han

Många konstnärer

Med på utställningen kommer att finnas verk av ett tjugotal konstnärer, både sådana som återkom flera somrar till Önningeby och sådana som var med mera sporadiskt. Bland de förstnämnda nämner Martin, utöver kolonins grundare och centralfigur Victor Wes-

Danielson-Gambogi. "Bryggan", ett motiv från Önningeby, av Elin Danielson-Gambogi. Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag.

terholm, bland andra Hanna Rönnerberg, Elias Muukka, Elin Danielson-Gambogi, J.A.G. Acke, Ida Gisiko, Anna Wengberg och Edvard Westman. Bland de mera sporadiska gästerna: Helmi Sjöstrand, Amelie Lundahl, Ellen Favorin och Dora Wahlroos.

Någon motsvarighet finns inte i Finland, men nog i det övriga Norden och ute i Europa där det var vanligt att friluftsmålare samlades på olika ställen vid denna tid, i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet.

Många har bidragit

De verk som visas har museet fått låna från museer och ur privata samlingar. Kaj Martin nämner Ålands museum, Önningebymuseet, Åbo konstmuseum (Victor Westerholm var ju Åbo), Ateneum samt olika åländska företag och privatpersoner både på Åland och fastlandet.

En viktig insats för uppbyggnaden av utställningen har också **Kjell Ekström**

vid Önningebymuseet gjort, framhåller Martin.

– Han känner ju kolonin och dess konstnärer som sina egna flickor. Det är också han som utarbetat den bok, eller katalog, som presenterar kolonin och de enskilda konstnärerna.

Med på utställningen finns också verk av estniska konstnärer som besökte Åland och Önningeby under åren 1906-1913.

Wiklöfs samling

Parallellt med Önningebyutställningen skall också ett urval ur **Anders Wiklöfs** privata konstsamling på Andersuddde visas på en av museets våningar. I Wiklöfs samling ingår också flera centrala verk av Önningebykolonins konstnärer och sådana arbeten kommer, enligt Martin, troligen att finnas i båda utställningarna.

– Vi känner ju Anders Wiklöf sedan länge och vet att han har byggt upp en enastående konstsamling. Han har dessutom visat att han tycker om vårt museum,

blir Kaj Martins svar på frågan om varför man valt att göra en utställning kring Wiklöfs samling.

Han konstaterar att man för utställningen fått låna det absolut bästa ur Wiklöfs konstsamling.

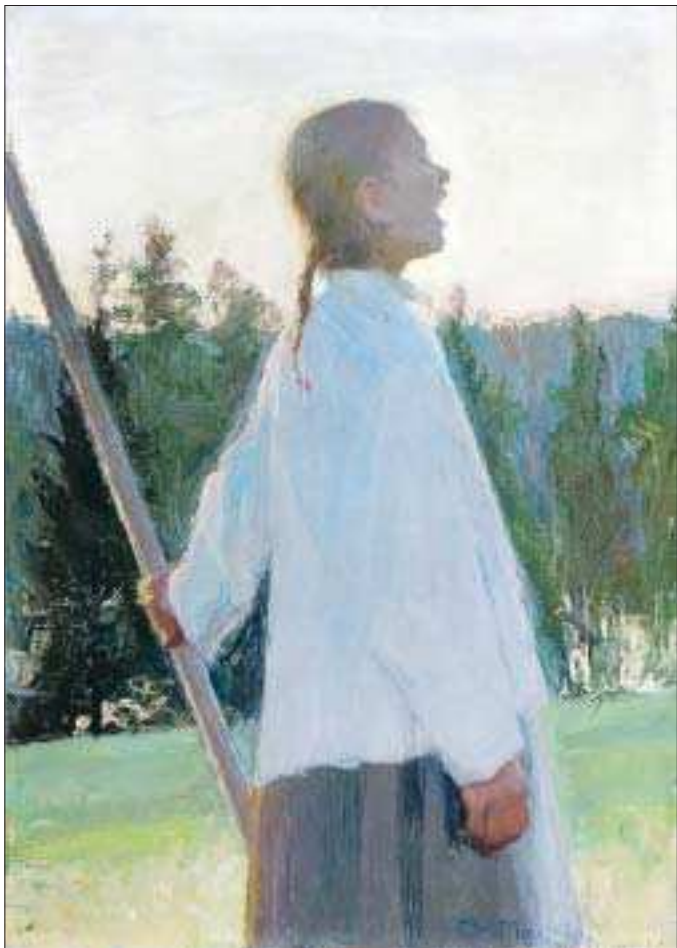
– Bland det vi har möjlighet att ställa ut finns till exempel arbeten av Carl Larsson, Anders Zorn, Bruno Liljefors, Helene Schjerfbeck, Ellen Thesleff, Axel Gallén samt önningebykolonister som Westerholm, Danielson-gambogi och Westman.

Inte det modernaste

– De allra modernaste verken i samlingen har vi dock avstått ifrån eftersom vi vill att den wiklöfska utställningen skall representera lite av samma epok som Önningebyutställningen, tillägger Martin.

Bara ett par veckor efter att man haft vernissage på Önningebyutställningen öppnar museet också en utställning med det allra bästa ur finländska konststiftelser och företags samlingar. Konst från bland andra Merita, Serlachius, UPM och Stora Enso presenteras där. Även där dominerar verk från samma epok som de två andra utställningarna.

– Men utställningen med Önningebykolonisterna och den wiklöfska samlingen är de viktigaste bland de utställningar vi själva producerat och våra huvudutställningar detta år. De pågår till den 27 januari och kommer säkert att locka många besökare, säger Kaj Martin.

Thesleff. "Eko" av Ellen Thesleff, målad 1891. Andersuddde.

Larsson. "Midvinterblot", målad 1915 av Carl Larsson. Andersuddde.

Framgångar för Obscura

Kameraklubben Obscura har för första gången deltagit i en stor fotografiutställning i riket och det med framgång.

Klubben fick i hård konkurrens två av sammanlagt tolv hedersomnämnden.

Varje år samlas kameraklubbar i Österbotten till en stor gemensam utställning för sina medlemmar. Årsutställningen ambulerar mellan olika orter, i år hölls den i Seinäjoki med Seinäjokis kameraklubb som huvudarrangör.

– Vi ville ge våra medlemmar möjlighet att få erkännande för sina bilder och blev därför jättegglada då vi fick delta, berättar Obscuras ordförande **Lena Wilson-Laaajali**.

Årsutställningen är ingen liten grej. Tidigt på våren samlar man in bidrag från medlemmarna i de sammanlagt elva klubbarna och i år blev resultatet sammanlagt 554 bilder. En jury valde ut de 72 av dessa till själva utställningen, bland annat åtta bilder tagna av Obscuras medlemmar.

Utställningen hit

Utställningen är inte en tävling men ett dussin hedersomnämnden delar juryn dock ut. Två av dem gick till Obscura, **Patrik Andersson** fick ett för sitt svartvita fotografi "The Priest" och **Lena Wilson-Laaajali** ett för diabiliden "Leila", ett porträtt.

Övriga medlemmar som fick bilder antagna till utställningen är **Kristina Hamnström**, **Kim-André Jansson**, **Martin Nyberg** och **Maria Palme**.

– Vi fick blodad tand och deltar säkert nästa år igen, säger Lena Wilson-Laaajali.

På sportlovet kommer den österbottniska årsutställningen i sin helhet att komma till Åland och bilderna visas då i Obscuras klubblokal. Men redan i dag har klubben en specialutställning med anledning av den bilfria dagen, mellan klockan 10 och 14 visar man bilder på temat miljöförstörelse och skrot.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax

Foto: ANDREAS DIENERT
andreas.dienert@nyan.ax

De var med. Martin Nyberg, Maria Palme, Lena Wilson-Laaajali, Kim-André Jansson och Kristina Hamnström fick sina bilder med på utställningen. Kristinas foto av katten Jomsan är för övrigt en bild som redan har noterats i olika sammanhang, bland annat i Hemmets journal. På bilden saknas Patrik Andersson.

Hedersomnämmande 1. Lena Wilson-Laaajali fick ett hedersomnämmande för bilden "Leila". Modigt beskuret porträtt och trevliga färger var juryns omdöme.

Hedersomnämmande 2. Patrik Anderssons bild "The Priest" belönades med ett hedersomnämmande med motiveringen att fotografen vet hur man gör intryck med hjälp av en bild.

Vem får spela och sjunga?

Kommunernas varierande anslag och regler för deltagande i Mediskurser drabbar sång- och musikförbundets körer och ensembler. Förbundsstyrelsen utreder nu vad som hänt ute på fältet för att kunna använda de extra öronmärka pengar man fått av landskapsregeringen.

Sång- och musikförbundets ordförande **Krister Norrgrann** berättar att man gått ut till varje kör och ensemble i förbundet för att få svar på hur de och deras medlemmar drabbas av de nya reglerna. Situationen är nu den att i vissa kommuner kan alla som vill delta i körer och ensembler som övar inom Medis, i andra kommuner bara en del. På vissa håll förekommer också system med extra avgifter.

Kartläggning

Enligt Norrgrann vill man nu ha in uppgifter om hur mycket enskilda i de olika kommunerna måste betala till för att få plats om kommuner inte

betalar tillräckligt. Vidare vill man många som inte fått plats på grund av att kommunerna inte betalar – trots att Medis har platser. Och dessutom vill man att medlemskörerna och ensemblerna kontakter de enskilda medlemmar som ännu inte dykt upp på höstens övningar och tar reda på varför de inte börjar. Beror det på att de inte fått plats eller på något annat?

Kartläggningen skall göra det möjligt för förbundet att använda de 5.000 euro som man fått extra öronmärktanslag av landskapsregeringen.

– Ännu på våren var det svårt att få en helhetsbild av situationen, men nu skall vi tillsammans med Medis titta på hur det ligger till, säger Norrgrann.

Vågar inte ta nya

Nyan har tidigare berättat om körmedlemmar som inte kunnat delta på grund av deras hemkommun haft för njuiga anslag för Mediskurser. Ett exempel på vad den osäkra situationen kan leda till har Norrgrann i sin egen verksam-

het inom ungdomsorkestern.

– Vi brukar alltid på våren ha en instrumentprovardag och sedan bjuda in intresserade nybörjare till orkestern. I år vågade vi inte genomföra instrumentprovningen eftersom vi inte vill råka ut för att behöva säga nej till någon förväntansfull ung musikanter på grund av att han eller hon råkar bo i en kommun som inte har tillräckliga Medisanslag.

Bara ett svar

Norrgrann berättar också att Sång- och musikförbundet på våren sände brev till styrelserna i samtliga kommuner i Medisfrågan.

– Tyvärr är det bara en kommun, Finström, som brytt sig om att svara, säger han.

Norrgrann hoppas att man skall komma till en lösning som behandlar alla lika oberoende av var man bor och han understryker också att det inte är Medis som är ansvarigt för den situation som nu uppkommit.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Pekka Kuusisto, violin

Vivaldis Årstiderna m.m

Tisdag 16.10.2007 kl 19.00

St Görans kyrka, Mariehamn

Pekka Kuusisto, violin
Ismo Eskelinen, gitarr
Virtuosi di Kuhmo

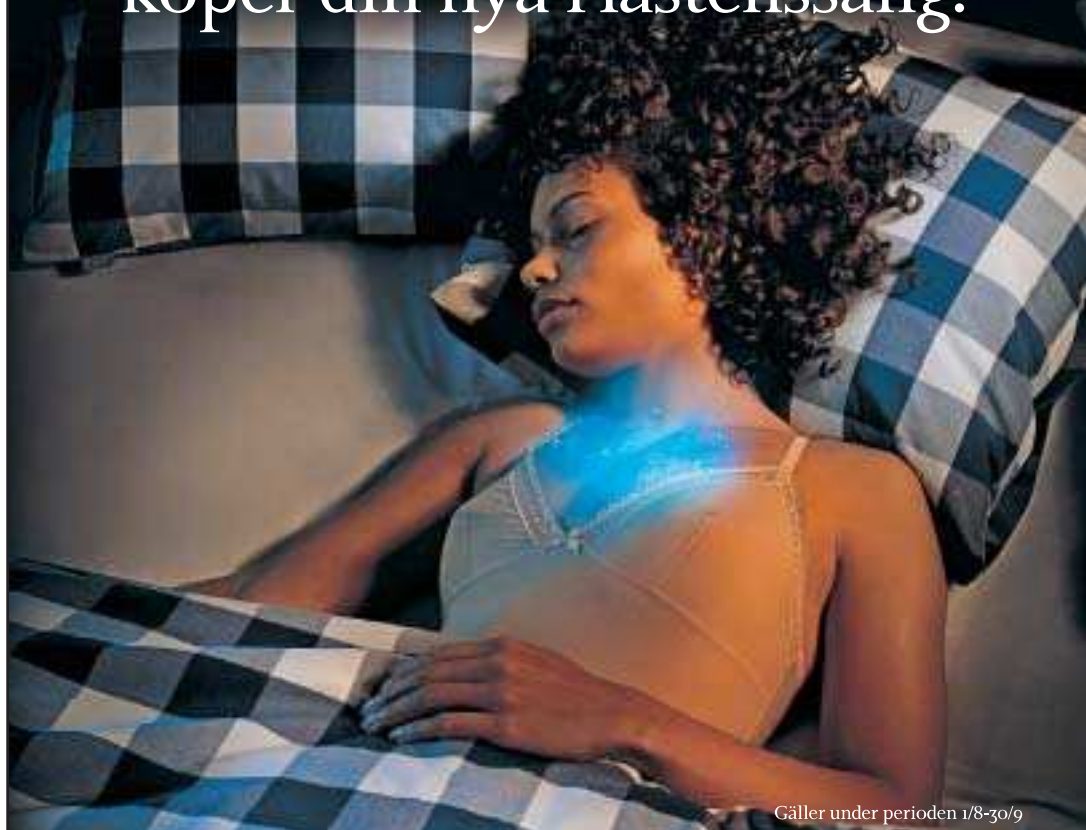
Luigi Boccherini – Aaron Jay Kernis – Antonio Vivaldi

Biljetter: 25/20/10 euro
Biljettreservationer: Kulturföreningen
Katrina, tel. 12177, info@katrina.ax

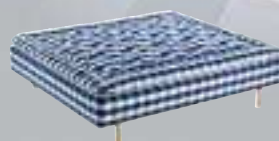
Ismo Eskelinen, gitarr

Bäddmadrass på köpet när du köper din nya Hästenssäng!

Gäller under perioden 1/8-30/9

Hästens Naturally
180x200 cm inkl. BV

Spara 747€

Hästens Comfortable
105x210 cm inkl. BJ

Spara 691€

Hästens Continental
180x200 cm inkl. BJ

Spara 1.142€

Hästens
Fulfilling dreams
since 1852

www.hastens.com

www.em.com

EM Åland
Dalkarby, Godbyvägen 184
Tel 32 940

ÖPPET:
Måndag 9-19
Tisd-torsd 9-17.30
Fredag 10-17
Lördag 10-14

Skräddarsydda finansieringsalternativ med Aktiiviraha!

Skönt att komma hem.

Nu är det dags att välja!

Jovisst. Det är valhöst. Du kan välja en ny garderob, en ny livsstil, ett nytt lagting och en ny regering. Och, framför allt, du kan välja Nya Åland. Allt behöver inte vara grått och trist och som det alltid varit.

För att underlätta ditt tidningsval bjuder vi på Nyan denna vecka. Vi tycker absolut att du ska jämföra oss med andra tidningsalternativ, för vi är både billigare och bättre.

Ha en skön höst!

Nya Åland

Du som redan är prenumerant!

Skicka **NYAN ROCK NAMN ADRESS** till **173520** eller ring **23 444** så deltar du i utlottningen av 50 st morgonrockar.

Kostnad 0€, senast den 30 september.

Ja visst,

jag vill prenumerera på Nya Åland, 15 månader, **till 31/12 2008 för endast 164€** (norm. 205€). Dessutom får jag en fin morgonrock på köpet! (Värde 30€)

Erbjudandet avser en fortlöpande prenumeration och är riktat enbart till nya prenumeranter.

Nya Åland

Namn:

Adress:

Postadress:

Telefon:

Underskrift:

Nya Åland
☆☆☆

bjuder på portot

NYA ÅLAND

Svarsförsändelse
Avtal 22100/41

22103 Mariehamn

Uppskattat evenemang. Möjlighet att göra shoppingfynd, jippon, valpropaganda och social samvaro fick Torggatan att leva upp ordentligt i går kväll.

Open by night blev gatufest

Det sjöd av liv i centrala Mariehamn i går. Köpmännens jippon och erbjudanden lockade många att bege sig ut redan tidigt på kvällen.

Open by night, centrumköpmännens höstevenemang, har utvecklats till en riktig gatufest.

Både Mariehamnarna och många från landsbygden kom för att fynda bland specialerbjudandena, för att ta del av de många aktiviteter och lyssna på musik eller bara för att strosa omkring, träffa bekanta och njuta av stämningen i stan.

För stämning var det, atmosfären längs Torggatan kändes nästan sydeuropeisk i kvällssolen.

En av nyheterna i årets Open by night var ett lotteri i form av ett bollregn. Sportcenter hade annonserat att de skulle kasta ut 200 badmintonbollar från brandkårens skylift, 20 av bollarna skulle vara nummerade och alltså vinstlotter.

Bollregnet var ett jippo som drog. Åtminstone ett par hundra barn, ungdomar och vuxna kom vid halv sju tiden till Norragatan för att prova lyckan. Några kollade extra noga in vindriktningen och ställde sig strategiskt på avdriftsavstånd från brandbilens läsida, andra valde att hålla sig tätt intill kranen.

Då bollarna kastades fyllde luften av uppsträckta händer.

Att vi har lagtings- och

kommunalval i höst syntes också tydligt i gatubilden.

De olika partiernas kandidater var flitigt i farten, valstugor, både rullande och stationära, var strategiskt uppställda både på Torget och på gågatan.

Och kandidaterna såg givetvis till att de noterades av allmänheten - det bjöds på bland annat ballonger, karameller, korv och en och annan kram.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 470

Skärgårdssmaks tävling "Allt gott av äppel"

**i samband med Skördefesten
på Ålands Landsbygdscentrum
söndagen den 23 september**

- Tävlingen är öppen för alla - delta med en egenhändigt komponerad produkt - paj, sylt, mos, saft, chutney eller något annat av huvudingrediensen äpple
- De färdiga produkterna lämnas in till Skärgårdssmak som finns i festsalen på Naturbruksskolan kl 14.00-15.00
- En jury bestående av representanter från Skärgårdssmak, Alandia-Bolagen och Nya Åland kommer att provsmaka på era inlämnade produkter och bedöma smak, kreativitet och lokal anknytning kl 16.00 i festsalen
- Presentation av vinnare och prisutdelning på Mattorget kl 16.30

Upp med händerna. Det gällde att få tag i någon av de 20 badmintonbollar som var numrerade för att kunna kvittera ut en vinst. Ungefär 200 personer kämpade om sammanlagt lika många badmintonbollar.

Störst är inte alltid **bäst**

Nya Åland
☆☆☆

www.nyan.ax

Sälj

det du inte
behöver med
en annons

i Torget

**NYHET! Ladda upp
bilder på hemsidan**

torget.ax

torget.ax

Ålands största köp & säljmarknad

DET RÖDA RUMMET IDAG 10-14 PÅ KÖPMANGATAN

FOTBOLLSTURNERING MELLAN PARTIERNA 10-12
Gäst Maarit Feldt-Ranta

VÄLKOMMEN!

Ett stort tack

till alla våra kunder och samarbets-
partners för de gångna 19 åren

Vi önskar

Tobias Verho

som övertagit verksamheten

Lycka till!

Olavi & Juhani Ilmaninen

Yrkeslärarutbildning på Åland

Pedagogiska fakulteten i samarbete med Öppna högskolan/
Högskolan på Åland och Ålands landskapsregering ordnar
pedagogiska studier för lärare, 60 sp, med inriktning på
andra stadets läroanstalter, yrkeshögskolor och det fria
bildningsarbetet.

Utbildningen består av behörighetsgivande grund- och ämnesstudier. Studierna ingår i ett EU-finanserat projekt som utbildar lärare för andra stadets läroanstalter (inte gymnasieutbildning)/yrkesinriktade utbildningar på gymnasialstadiet samt yrkeshögskolor/Högskolan på Åland. Utbildningen inleds i december 2007 med ett introduktionstillfälle och erbjuds dels som närstudier och dels som nätstudier. Utbildningen avslutas i december 2010. Utbildningen inleds under förutsättning av finansieringen.

För att kunna kallas på urvalsprov bör du:

- vara anställd inom de yrkesinriktade skolorna på gymnasialstadiet eller på yrkeshögskola/Högskolan på Åland, och undervisa i ett yrkesämne
- ha minst nio månaders arbetsfarenhet inom eget område
- avklarat minst hälften av lagstadgad yrkesexamen
- bifoga en individuell studieplan (inklusive tidsplan) bestyrkt av ansvarig rektor/ledare vid respektive utbildningsenhet, såvida du inte uppfyller kravet på lagstadgad yrkesexamen

Ansökningstiden utgår fredagen den 12 oktober 2007 kl 16.00. Poststämpel beaktas inte. Mera information och ansökningsblanketten finns på www.vasa.abo.fi/dako/dako3

www.abo.fi

Tfn: +358 (0)6 3247 111, e-post: pfstudier@abo.fi
Adress: Strandgatan 2, PB 311, 65101 Vasa

Ella Grüssner Cromwell-Morgan
Epost: redaktion@nyan.ax

vin & mat

”Tänk om vi skulle bli tvungna att döpa om till exempel lingon till något helt annat.”Får det vara lite EU127-bärssylt till köttbullarna?”

ELLA OM VECKANS VITA

Månfaser och koskit

Det dyker upp fler och fler ekologiska viner på marknaden, och de producenter som vågar satsa på detta ska ha en eloge, för det är både tidskrävande, dyrt och riskabelt. Vinodlarna kan välja olika grader av ekologiskt engagemang, allt från att undvika de giftigaste besprutningsmedlen till att bannlysa all materia som inte tillhandahålls av moder jord självt. Istället för att spraya vingården full med insektgifter planterar vinbönderna in små lusfrossande skalbaggar och nyckelpigor som håller bladen rena, och i vingårdarnas utkanter anläggs stora doftande blomfält för att locka till sig andra kryp som inte är välkomna på rankan.

Den mest extrema formen i denna naturvärnsvåg är den biodynamiska odlingsfilosofin, och det är denna lära som får tvivlare världen över att skaka på huvudet och frissa hysteriskt åt allt hokus pokus. Men hur kommer det sig då att vinerna smakar så bra, och att jorden andas hälsa trettio meter ner i marken? Loireproducenten Nicolas Joly har länge förespråkade biodynamiska metoderna och fler producenter, många i Alsace, hänger på.

Allt i hela kosmos ska samspela för att uppnå bästa resultat. Örtelixir, mineraler och organiska preparat blandas med vatten och rörs om med spiralformade rörelser i exakt en timme innan det sprids över fälten. När månfasen är i balans med planeter och jord grävs ett dyngspäckat kohorn ner i vingården för att hjälpa fotosyntesen och ge vinstockarnas rotsystem livskraft. Vinbönderna kommunicerar dygnet runt med sina vingårdar för att se om de mår bra eller om något preparat måste tillföras för att återskapa balans. All denna respektfulla uppmärksamhet tar tid och blir dyr, men oberoende forskare har flera gånger konstaterat att de biodynamiskt omhändertagna vingårdarna mår väldigt bra och producerar fantastiska, rena viner. Kanske jag skulle gå och gräva ner ett kohorn med lite koskit i ett sista desperat försök att rädda min utdöende örtagård.

FRÅGA ELLA:

Vilket land producerar mest vin?

Frankrike ligger just nu i topp, med Italien tätt bakom. Spanien har störst odlingsareal i världen, men kommer på tredje plats i fråga om produktion.

Adam från Alsace och Baronnen från Bordeaux

Det är intressant att jämföra ett Pinot Gris-vin från Alsace med ett Pinot Grigio-vin från norra Italien. Otroligt att samma druva kan formas till två så olika karaktärer. I Alsace bjuder druvan på muskler och humör medan de i Italien oftast andas lätthet och parfymfräschör. Dagens vita har temperament.

Veckans vita/ Jean-Baptiste Adam Pinot Gris Reserve

Pinot Gris är en av de fyra så kallade ädla druvorna i Alsaceregionen. Jag reagerade direkt på att namnet ”Tokay” nu är borttaget från etiketten. Druvan kallades tidigare Tokay-Pinot Gris eller Tokay d’Alsace, men EU har nu bestämt att namnet är förbehållet de Ungerska Tokaji-vinerna. En fransk general blev på 1500-talet förälskad i de underbara ädelsöta Tokaijerna under en vistelse i Ungern och tog med sig sticklingar hem för att kunna återskapa sin kärlek på hemmaplan. Det visade sig dock senare att han fått med sig fel druvsort - Pinot Gris istället för Furmint, men namnet har hängt kvar under alla år. Måste kännas konstigt för Alsace-odlarna att inte längre få använda det invanda namnet. Tänk om vi skulle bli tvungna att döpa om till exempel lingon till något helt annat. ”Får det vara lite EU127-bärssylt till köttbullarna?”

Alsace Pinot Gris-viner är ofta mycket aromrika och kraftiga i doft och smak, så även detta. Trots att vinet är lite för kallt när jag provar det så möts jag av en nervkittlande doft som fyller hela näsan med blommor, aprikoser, kalk och honung. Syran är oväntat dominant i smaken och vinet behöver tempereras för att släppa fram den härliga frukten. När jag tålmodigt väntat på rätt temperatur i glaset förvandlas den nordiskt syrliga äppelfruktheten till tropisk aprikos- och persikobrilljans.

Det här vinet ska drickas med mat för att komma till sin rätt, och inte till vilken fisig pocherad vitfisk som helst. Skulle inte klockan råka vara halv tolv på natten skulle jag ställa mig och steka en chili- och limemarinerad laxkotlett med gräddstuvad dillpotatis till vinet.

Vin: Jean-Baptiste Adam Pinot Gris Reserve 2006
Druvsort: 100 % Pinot Gris
Alkoholhalt: 13 %
Producent/Vingård: Jean-Baptiste Adam
Ursprung/klassificering: Ammersch-wihr AC Alsace, Frankrike
Lagring: Ståltank
Förslutning: Skruvkork
Hållbarhet: Drick nu eller spara 3 år
Serveringstemperatur: Runt 13 grader
Pris: 11,50 euro
Artikelnummer på Alko: 509877

Veckans röda/Escudo Rojo

Det kan inte finnas så mycket i vinvärlden som är mer prestigefyllt än att vara ägare till ett av de fem högst klassade vinslotten i Bordeaux. Fem magiska slottsnamn som man måste kunna rabbla upp utantill om man har något som helst med vin att göra. Jag minns tydligt när jag satt i bilen på väg till vintentan i skolan och mumlade Chateau Haut-Brion, Chateau Lafite-Rotschild, Chat... och så vidare. De sitter som berget - lika stadigt som första versen på ålänningens sång.

Baron Philippe de Rothschild äger inte mindre än två egendomar som förärats en plats i klassificeringssystemet - och ändå var han så pass nytänkande och experimentlysten att han ville utforska Nya Världens vinpotential. Hans namn figurerar nu på de flesta av världens vinproducerande kontinenter. Baronnen dog 1988 och lämnade över företaget till dottern Philippine. Ett samarbete med den Chilenska vinproducenten Concha y Toro inleddes i slutet av 1990-talet, och 2003 fanns det röda vinet Escudo Rojo, en spansk översättning av namnet Rotschild (den röda skölden), ute på marknaden.

Vinet har ett vackert djup och dofterna är faktiskt inte helt olika ett Bordeauxvin av god kvalitet - svarta vinbär, multna löv och kafferosteri. Men doften bjuder också på andra intressanta inslag av svartpeppar, lakrits, mogna körsbär, jordgubbar och svampskog. Den mest intressanta av alla dofter jag känner är en varm fläkt av jalapeño-peppar och grön paprika. Och det är just en jalapeño-hetta som sprider sig i halsen efter varje klunk, så var försiktig med kryddhetta i maten - kombinationen kan göra ont.

Vin: Escudo Rojo 2004
Druvsort: 39 % Cabernet Sauvignon, 32 % Carmenère, 22 % Syrah, 7 % Cabernet Franc
Alkoholhalt: 13,5 %
Producent/Vingård: Baron Philippe de Rothschild
Ursprung/klassificering: Maipo Valley, Chile
Lagring: 12 månader på franska ekfat
Hållbarhet: Drick nu eller spara 3 år
Förslutning: Naturkork
Serveringstemperatur: Runt 18-19 grader
Pris: 11,98 €
Artikelnummer på Alko: 455637

GÄSTKOCKEN CHRISTIAN SVEHOLM

Hej på er, nu lagar vi väldigt enkel mat, matlagning ska vara kul o inte krångligt, särskilt inte i hemmaköken!

Halstrad gravlax, citrusyoghurt,
4 personer
Du behöver :
0.2 kg gravad lax
2 dl avrunnen mat yoghurt
1 lime
1 citron
1 apelsin
socker, salt, peppar
4 skivor mörkt bröd

Riv skalen på fukterna, akta så du inte får med det ”vita” under skalet, blir lätt bittert så... Blanda med yoghurt,

ten, smaka av med salt och peppar, behöver lite socker för att bryta syran. Bena ur laxen, skiva i tunna skivor. Halstra i het stekpanna genom att strö salt i pannan och lägg på laxen, ca 1-2 min / sida. Rosta lite mörkt bröd, lägg laxen vackert på brödet, sätt en klick yoghurt och garnera med örter eller sallad du har tillgång till. Så enkelt och så gott!!

Nu blir det smörig mat, inget för en hälsokostare..., råvaror som dom flesta har hemma, eller i alla fall nära till hands.

Rådjursfilé med tillbehör
4 personer
0.6 kg rådjursfilé
potatis
smör
mjölk
grädde
2 rödbetor
kantareller

Skala och koka potatisen. Vispa till en puré men använd hälften mjölk och hälften grädde. Lägg i rikligt med smör och vispa i

Till det röda

luft”. Smaka av med salt och peppar. Putsa filén från hinnor, bryn hela filén i panna, kör några minuter i 160 graders ugn och lägg under handduk och ”vila”. Koka rödbetorna klara, skala o skär i klyftor, baka i ugn med rikligt med smör på. Fräs lite kantareller i stekpanna med smör och lite hacka lök, tillsätt lite grädde och koka ihop, smaka av. Lägg en rejäl klick med puré på tallriken, tranchera filén och lägg på purén, lägg rödbetsklyftorna runt och napera med kantarellerna. Njut av den goda maten med det goda vinet med dina nära och kära!! Trevlig helg o lycka till!!

Föreläsaren Katarina Bergström: ”Alla bär på ett värdskap”

Värdskap, det vill säga konsten att få människor att känna sig välkomna, är något som gäller alla på en ort och inte bara dem som jobbar inom servicebranschen.

Det är kontentan av den kurs som ordnas inom projektet Kvalitet i service och värdskap.

– Jag tänker i destinationer, säger föreläsaren och konsulenten **Katarina Bergström**.

– Det betyder att alla på orten har ansvar för ett gemensamt värdskap, inte bara den person som står i en affär utan också gemene man på gatan!

Katarina Bergström jobbar på det svenska företaget Värdskapet Ab som samarbetar med projektet Kvalitet i service och värdskap. I veckan kom hon till Åland för att hålla föreläsningar inom ramen för kursen Ålands mera värd.

Vara nyfiken

Kursen lär huvudsakligen ut

kunskapen om bemötandets beteende via en webbaserad kurs men inspirationsföreläsningar ingår också.

– Det handlar inte bara om turister utan om alla - gäster, klienter, passagerare, kunder - ja, om alla som har med andra att göra. De som jobbar till exempel inom olika företag eller inom sjukvården har stor nytta av att vara bra på värdskap, säger Katarina Bergström.

– Det gäller att vara nyfiken på vem en människa som söker upp dig är. Vilka behov har hon? Varför är hon här? En ökad kunskap hos värden förbättrar möjligheten att göra den andra parten nöjd.

Inte regler

Det finns ingen exakt teoretisk lära att basera sig på inom ramen för begreppet värdskap och inte heller regler för hur varje enskild individ skall göra för att bli mera välkomnande. Värdskap handlar snarare om att hitta sidor i sig själv som

leder till att den man har att göra med känner sig välkommen.

– En kvinnlig turistföretagare på Åland frågade mig hur trevlig och leende man egentligen måste vara om man som typ är av mera avvaktande karaktär, berättar Bergström.

– Via andra fick jag höra om att just denna kvinna hade skickat ett meddelande till kommande gäster om att ta med raggsockor för att golven kan vara kalla, det är ett underbart exempel på ett gott värdskap! Mera sånt!

En merit

Kursen Ålands mera värd har varit och är populär. Långt över hundra representanter för olika företag kom för att inspireras av Bergström och många går den webbaserade kursen. Kursen leder till ett diplom som är en merit i samband med att man söker jobb.

– I Åre kräver man att alla som jobbar där har fått utbildning i värdskap, konstaterar

Välkomnande team. För att värdskapet skall utvecklas bra generellt är det viktigt, enligt Katarina Bergström, att inte specificera målgruppen alltför tydligt. I bakgrunden projektledare Mattias Eriksson.

Katarina Bergström.

– Vi är inte riktigt där ännu men kanske en dag, säger **Mattias Eriksson**, projektledare för Kvalitet i service och vänskap.

Kvalitet i service och värd-

skap är ett EU-finansierat projekt. Det är ett samarbete mellan Ålands hotell- och restaurangskola och Ålands turistförbund och ordnar olika kurser och föreläsningar som alla har målet att skapa ett

välkomnande Åland som erbjuder kvalitetsservice.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Foto: ANDREAS DIENERT
andreas.dienert@nyan.ax

*Centern
för Ålands
bästa*

*Vi satsar på självstyrelsen
och det svenska språket*

Centern
för Ålands bästa

10,80

Viking Club erbjudande med Ålandsfärjan.
Personbil och 1–5 personer Mariehamn–Kapellskär tur och retur.

Gäller 1.9–31.12.2007

VIKING LINE

www.vikingline.ax

Fiskmarknad ny deltagare i

Årets skördefest bjuder på en rad nyheter.

För det första har marknaden blivit en dag längre, den började redan i går och pågår till och med i morgon.

För det andra finns många nya gårdar på programmet.

Och för det tredje har söndagens skördemarknad kompletterats med en fiskmarknad som pågår i Sjökvarteret under fredag och lördag.

Ålandsfår. Maja Häggblom sålde produkter tillverkade av fårskinn och ull. Hemma på Vårdö Bussö har Maja drygt 30 Ålandsfår i olika färger.

Söker lammkorv. Susanne Eriksson var på jakt efter en särskild lammkorv i Sjökvarteret. På köpet blev det lite rökta räkor.

Vågorna skvalpar mot stranden i Sjökvarteret. Tonerna av ett dragspel ljuder över marknadsplatsen och från Mc Harrys Ledholmar-vagn doftar det ljuvligt av strömmingsburgare.

En hel del folk har letat sig ner till hamnen för att handla, äta och bara umgås.

– Jag är här för att köpa en särskild lammkorv av en producent som skall vara här och sälja, men jag har inte hittat henne än, säger **Susanne Eriksson** som kommer gående över marknadsplatsen.

Istället har det blivit lite rökta räkor. Susanne har en ledig dag och passar därför på att besöka Sjökvarteret. Några andra skördefestsbesök blir det knappast för henne den här gången.

– Jag har inget inplanerat.

Fiskfärs

I ett marknadsstånd lite längre

bort står **Conny Jansson** och **Veronica Olofsson** och säljer fisk i alla dess sorter, former och färger. Det är Conny som fiskar, för tillfället på halvtid.

– Men man hoppas ju på att det skall bli på heltid i framtiden.

Conny och hans företag Coja Fishing håller till på Föglö. Han fiskar med nät, och tar upp allt det som fastnar.

– Det är alla möjliga sorters fisk.

I Sjökvarteret säljer Conny bland annat gravad sik och lax, kallrökt lax och rökt forell, abborre och sik. Plus en såkallad mörtfärs.

– Det är en ny produkt vi har och den har vi sålt mycket av här i dag, säger Conny och

bjuder på ett smakprov. Det smakar gott. Som välkryddade kalla köttbullar ungefär.

Maja Häggblom från Vårdö Bussö är en annan av försäljarna i Sjökvarteret. Hon är fårproducent och säljer bland annat fårskinn, kuddar, mössor och vantar. Vissa av hennes kuddar och skinn har olika tryck på sig.

– Jag tog hit **Britt Solheim** i somras för att hålla en kurs i den här trycktekniken som från början härstammar från Norge. Så det är en nyhet på Åland, berättar Maja.

Förutom fårprodukter säljer Maja också handkräm och skovax gjort på sälolja.

– Det är min man, **Jan Häggblom**, som jagar säl. Se-

dan lagar vi oljan och produkterna tillsammans.

Nya gårdar

Förutom fiskmarknaden finns flera andra nyheter på årets Skördefestprogram. Hela nio nya öppna gårdar finns att besöka i Eckerö. I Hammarland Djäkenböle är gården Smedens ny, liksom Limnäs Gård i Finström Vandö. Även i Geta, Saltvik och Sund finns flera nya gårdar att besöka.

Utförligt program för Skördefesten kan du läsa i dagens Obs det händer, eller på hemsidan www.skordefest.ax.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax

Fiskare. Conny Jansson och Veronica Olofsson sålde rökt och gravad fisk, samt en färs gjord på mört.

Höstfest!

HÄMTA VÅR
NYA KATALOG
I DIN BUTIK!

1175€
ord. pris 1295€

BRYSEL XL Soffa med divan L 290
D 145 cm. Tyg Cortina.

10%*
på Delta-serien!

1228€
ord. pris 1365€

DELTA Fåtölj i läder
med trädetaljer i valnötsets.

310€
ord. pris 345€

* Gäller Delta Harmoni, Legend och Spin i alla utföranden.

46€
110 cm

SOHO Vägghylla i
lackad valnötssfanér B 110 cm **46€**
B 190 cm **81€** Med halogenbelysning **115€**
Finns i fler färger.

25€
ord. pris 47€

MAX Skälstol med kromade ben.
Finns i fler färger. Max 8 stolar per kund.

Köp nu – betala nästa år!

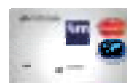
Uppläggningsavgift!
Aviavgift!
Ränta!

www.em.com

EM Åland

Dalkarby, Godbyvägen 184
Tel 32 940

ÖPPET:
Måndag 9-19
Tisd-torsd 9-17.30
Fredag 10-17
Lördag 10-14

**Skräddarsydda finansieringsalternativ
med Aktiiviraha!**

Skönt att
komma hem.

Skördefesten

www.nyan.ax

abborrar på fiskmarknaden i Sjö kvarteret i går. Andra produkter de hade att erbjuda var till exempel

Mera i plånboken

SJÄLVSTYRELSEPARTIET FÖR HELA ÅLAND

liberalerna

Nyan-Nappet
ÅLANDS LÄNGSTA FISKE-TÄVLING PÅ GÄDDA

JUNIOR X-TRA

Alla juniorer som lämnar in ett resultat i september månad deltar i utlottningen av två platser till en fiskedag med KUUSAMO och Jussi Kuitunen!

1 JUNI - 31 OKTOBER

NU SKALL DET FISKAS!

I samarbete med:

Jakt- och fiskebutiken Äventyret Ab

SUNES Jakt & Friluft

FISKARBODEN

SOMERA FISH

Nya Åland ★★ ★

ÅLVÄRLEBY FISKECAMP

ECKERÖ LINJEN

LOWRANCE

ÅLVÄRLEBY SPORTFISKE

Digitaland

Bättre med en bild i handen än tio i hårddisken.

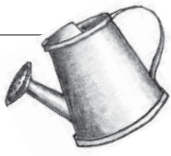
Fotopapper, canvas eller akvarell.
Precision, kunskap och samma låga priser varje dag.

www.digitaland.fi Strandgatan 21 tel.22289

Titte Törnroth-Sarkkinen
Epost: titte.tornroth@nyan.ax

tittes trädgård

AKTUELLT

I dag, lördag, är Ålands-fuchsians

medlemmar välkomna mellan klockan 10.00 och 14.00 till Fredsparken Tusenskönan i Mariehamn för att med gemensamma krafter skapa ett bidrag till årets tävling om den roligaste kråkskrämman på Skördefestens marknad i morgon, söndag. På marknaden deltar **Ålands trädgårdsförening** med försäljning av höstarangemang.

Söndagen den 30 september ordnar Ålands

trädgårdsförening en betonggjutningskurs i Tjudö hos **Ann-Lis Nordqvist**. På kursen har man möjlighet att göra personliga prydnads- eller bruksföremål till den egna trädgården. Kursledare är **Gerd Karlsson**. Deltagarantalet är begränsat till maximalt 15 personer, **Carita Holmén** tar emot anmälningar och ger närmare information, telefon 040 575 1264 efter klockan 15.00.

Söndagen den 28 oktober klockan 14.00 blir

det en föreläsning om rosor i Folkhälsans allaktivitetshus i Mariehamn. **Ålands trädgårdsförening** har bjudit in **Margareta Holmstrand** och **Olof Lindgren** från Svenska rosenälskarskapet. Margareta Holmstrand har ansvarat för kursverksamheten i Stockholm för Svenska Rosensällskapet och hållit både föreläsningar och seminarier kring rosor. Hon är dessutom engagerad som inventerare i POM, den svenska organisationen för att söka hittills okända gamla rosor. Denna verksamhet leds av den kände rosexperthen **Lars-Åke Gustavsson**, författaren till "Rosor för nordiska trädgårdar" och är egentligen ett FN-uppdrag. Margareta har också en egen trädgård med ett 70-tal olika rosor. Olof (Olle) Lindgren, är en duktig fotograf som har specialiserat sig på att fotografera och filma olika rosarier i Sverige, samt äldre personer med intressanta rosenträdgårdar. Han är också en mycket duktig rosen- och klematisodlare med en underbar trädgård på Sandhamn, en ö i Stockholms skärgård.

Vertikal rabatt. Patrick Blancs vertikala trädgård på Musée du Quai Branly är 800 kvadratmeter stor och allting växer på höjden. Mellan fasaden och huset finns ett luftrum som inte bara skyddar väggen utan som också skapar svalka inomhus då det är hett ute.

Oh la la, Paris!

Paris är, hävdar jag, den mest okonventionella och intressanta trädgårdsstad som finns i Europa.

De moderna anläggningarna får en att häpna och stadens små och stora gröna oaser är överraskande originella och vackra.

Sedan drygt tio år bor en familjemedlem i Paris och min man och jag brukar kombinera besöken hos henne med att försöka beta av någon av den franska huvudstadens alla trädgårdssvårdheter.

Paris marknadsför sig som den stad i världen som har flest grönområden, parker och trädgårdar. Sant eller inte, faktum kvarstår att det finns hur mycket som helst att se. Jag tror att man utan problem kunde tillbringa en månad i staden bara med att trädgårdsturista och ändå inte hinna besöka allt.

Det som gör trädgårdsturism i Paris extra roligt är mångsidigheten. Där finns allt från de gamla, klassiska anläggningarna till modern trädgårdsdesign som är så originell att man inte ens behöver vara intresserad av växter för att spärra upp ögonen, gapa eller le stort.

Hängande trädgård

För några år sedan fick jag tips om ett nytt lyxhotell i centrala Paris, Pershing Hall, som har en hängande trädgård i sin restaurang. Vi gick dit och det var, åtminstone då, inga problem att bli insläppt bara för att titta på trädgården.

Det blev vårt första möte med den franska trädgårdsdesignern **Patrick Blancs** kreationer och jag lovar att jag både glodde,

Anemoner, anemoner. Antalet höstanemoner i Gilles Cléments trädgård är omöjligt att uppskatta, de stora blommande rabatterna med prydnadsgräs i bakgrunden var hisnande vackra.

gapade och log brett.

Trädgården är 30 meter hög och består av olika tropiska växter, bland annat orkidéer. Det är växter som nöjer sig med ljuset från ett stort takfönster och som i naturen lever fastklängda vid klippor.

Blanc har planterat dem i ett akrylfilter på ett nät med inbyggt bevattningssystem.

Botanist och forskare

Besöket ledde till att jag lustläste allt jag hittade om Patrick Blanc.

Han är född 1953 och säger själv i intervjuerna att det var barndomens akvarieväxter som fick honom att utbilda sig till först botanist och senare forskare. Resor till tropiska länder utvecklade ett intresse för arter som växer på stup utan behov av stora mängder mylla kring rötterna.

De första vertikala trädgårdarna som Blanc skapade var experiment där han provade olika metoder för att få växterna

att trivas. Det handlade om att lösa problem kring tillförsel av vatten och näring och också om att konstruktionerna inte skulle få bli för tunga eller leda till att väggen bakom ruttnar.

Välmående yta

Forskningen ledde till en doktorsavhandling och också till att Blanc fick patent på sin teknik att skapa en välmående grön yta där varje kvadratmeter inte väger mer än cirka 15 kilogram.

I slutet av 1980-talet planterade Blanc sin första hängande trädgård, sedan dess har han hunnit med över 30 vertikala skapelser bara i Paris och över 200 i hela världen.

Då jag i fjol läste om att det nyöppnade etnografiska museet i Paris, Musée du Quai Branly, hade prytt med en Patrick Blanc-fasad blev museet ett självklart mål för höstens resa till staden.

En artikel i våras i tidningen The Garden gav mera information om anläggningen.

Enligt tidningen planterades växterna, cirka 15.000 plantor, redan 2004, två år innan museet invigdes. På 800 kvadratmeter växer 150 olika arter som får vatten och näring via ett datorbaserat, specialkonstruerat droppsystem. Två gånger årligen sänker sig ett trädgårdsteam ner från taket för att beskära och pyssla om växterna.

Medan Blanc på andra håll har fått kritik för att han med sina kemiska växtunderlag inte är tillräckligt ekologiskt inriktad ger The Garden honom en eloge för just motsatsen.

Välbekanta buskar

Tidningen konstaterar nämligen att trädgården omvandlar luftföroreningen till syre och att den också har blivit ett tillhåll för både fåglar och insekter.

För exakt en vecka sedan fick jag äntligen se Blancs fasad. Upplevelsen var ännu häftigare än den i Pershing Halls restaurang eftersom jag nu stod framför växter som också finns i den egna trädgården här hemma. På väggen hittade jag bland annat perenner som hosta och alunrot men också välbekanta buskar som berberis och hortensia.

Allt är frodigt och helheten är vacker och rolig. Det enda problemet med anläggningen är att nacken efter ett tag börjar längta efter en hissanordning så att man kunde komma högre upp för att få examinera den originella rabatten på muskelvänligare höjd.

Kullar och dalar

Blancs vertikala trädgård är inte den enda sevärdheten i det nya museet.

Själva innergården är en gi-

gantisk anläggning av en annan av Frankrikes berömda trädgårdsdesigners, landskapsarkitekten **Gilles Clément**.

Clément är känd bland annat för den elva hektar stora trädgård som anlades då Citroëns bilfabriker flyttade bort från centrala Paris.

Vid Musée du Quai Branly har Clément skapat ett mästerverk. Här finns varken gräsmattor eller traditionella rabatter utan ett arboretum med 169 träd i en böljande anläggning med både små kullar och dalar.

Framhäva arkitekturen

Medan Blanc använder sig av mångfald i sina planteringar har Clément reducerat antalet arter till 30. Bland annat magnolior, prydnadskörbär, blåregn, clematis och höstanemoner garanterar blommor hela säsongen medan fält av höga prydnadsgräs erbjuder spänning också vintertid.

Tanken bakom Gilles Cléments design har varit att dels framhäva den moderna, strikta, arkitekturen i själva byggnaden med kontraster och dels erbjuda besökaren en känsla av flykt från den omgivande storstadsmiljön.

Missa inte trädgårdarna vid Musée du Quai Branly om ni åker till Paris, komplexet ligger granne med Eiffeltornet.

Missa inte heller själva museet, det är minst lika sevärt som trädgårdarna. Men det är en annan historia...

■ ■ ■ Nästa vecka handlar det om en häck av Dahlior.

Under Eiffeltornet. Bara ett kvarter från Eiffeltornet, vid Seine, ligger denna märkliga fasad som får förbipasserande att stanna upp och gnugga sig i ögonen. Patrick Blanc tror att anläggningen kommer att hålla sig fräsch i tiotals år.

Raka spåret. Det blir aldrig ointressant på den flera kilometer långa och spikraka Promenade plantée eftersom både planteringarna och utsikten varierar.

Trädgård längs en gammal räls

■ Resan till Paris innehöll också ett återbesök till Promenade plantée. Det låter kanske dumt att välja samma trädgård två gånger i en stad som har så många andra anläggningar man borde hinna med men Promenade plantée förändrar utseende under hela året och håller därför väl för flera besök.

Promenade plantée är ett ypperligt exempel på hur okonventionell man är i dag i det moderna Paris. En järnvägslinje från Place de Bastille drogs in och i stället för att riva viadukten från mitten av 1800-talet anlade man en flera kilometer lång trädgård på den.

Då viadukten slutar fortsätter planteringarna över taket på ett köpcentrum och genom olika parker för att slutligen

mylna ut i en av Paris två stora skogar, Bois de Vincennes.

I praktiken betyder det att man kan vandra i timmar i en trädgårdsmiljö som inte bara erbjuder mångfald utan också ett skönt avstånd från gatubullret eftersom promenaden delvis går i höjd med trädtopparna.

På själva viadukten växer en massa olika träd och buskar, perenner, gräs och klätterväxter. Det finns både strikta och vildväxande rabatter och dessutom rejält med sittplatser som är perfekta för picknick.

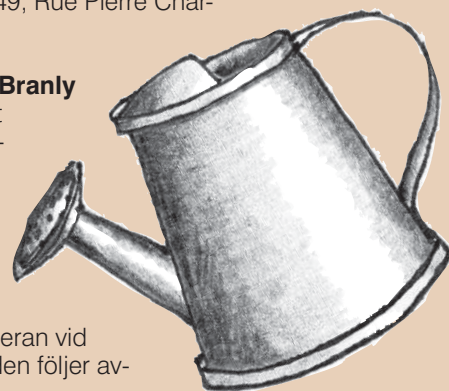
Nu i september njöt jag mest av de många rosor som fortfarande blommade medan alla fröbollar från clematisrankorna fick mig att drömma om ytterligare ett återbesök ...

Adresser

* **Hotel Pershing Hall** ligger på en tvärgata till Champs-Élysées. 49, Rue Pierre Charon.

* **Musée du quai Branly** ligger vid Seine, ett kvarter från Eiffeltornet i riktning mot centrum. 37, Quai Branly.

* **Promenade Plantée** börjar bakom den nya operan vid Place de Bastille, den följer avenue Daumesnil.

Johan Larsson

Epost: johan.larsson@nyan.ax
Telefon: 528 462

sport

”Själva fighting-spiriten fanns där och den kan ingen ta ifrån oss

PEKKA LYYSKI OM TORSDAGENS
SEGERMATCH MOT FC INTER

Glada bowlare firade 40 år

BOWLING. Året var 1967. Sporten var bowling. Nu har det gått 40 år, men sporten är densamma.

Ålands bowlingförbund firar sitt 40-års jubileum med tävlingar hela helgen.

Käglorna faller som, ja, käg-lor. Klotten skruvar sig bort från rännan. Spärr. Eller hellre, strike. Och så några spontana high-five.

Tävlingen nere på Idrottsgården är visserligen individuell, men lagkänslan är mer än närvarande. Kanske är det de 40 åren av bowlande som skapar den där otroliga gemenskapen. **Hilde Mattsson** har varit med sedan det startade.

– Det är kanske många som varit med från och till sedan 1967 men jag har hållit på hela tiden, säger han. Det är alltid kul men det är svårt att hänga med de yngre killarna.

För **Eva Mattsson** och **Junis Flöjt** som tävlar för MPF Mariehamn var fredagen ingen bra dag. Men båda var glada och positiva och de verkade inte allt för nedslagna trots att resultaten inte gick deras väg.

– Det är ju någon som måste komma sist, säger Eva. Det är därför jag är med.

Glad trots allt. Trots att det inte gick så bra under fredagens tävling var Junis Flöjt ändå glad. – I dag går det dåligt, sa hon. Det gick mycket bättre igår. Foto: ANDREAS DIENER

Sedan skrattar hon och fyller i sitt kort.

Ny bok

Jubileumstävlingen pågår under hela helgen och först i morgon kan en vinnare koralas.

Samtidigt som tävlingarna pågår för fullt ger Ålands bow-

lingförbund ut en bok om deras historia. Här går det att läsa om när banorna i Norrböle lades ned 1974 och närmare 500 bowlare var tvungna att trängas på Idrottsgården två banor. Först 1982 fick Idrottsgården fler banor. Boken släpps på torsdag nästa vecka i Mariehamns

bokhandel. Mellan 16.00-17.00 finns också Magnusson på plats och signerar böckerna. Det går också att köpa ett eget exemplar via bowlingförbundets ordförande **Carl-Johan Wikström**.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Mäki brottas om OS-plats

JUDO. Samuel Mäki tävlar i morgon i en världscuptävling i Birmingham. Tävlingen är också en kvaltävling till OS nästa år. Förra helgen tog VM

i Brasilien slut på 47 sekunder och Mäki lyckades därför inte kvalificera sig. Nu har han alltså ytterligare en chans på sig att nå sitt stora mål. (jl)

Casinopaf ryckte i onsdagssegling

SEGLING. När årets 15:e onsdagssegling arrangerades vid Ålands segelsällskap, vann Casinopaf med **Daniel Mattsson** och **Johan Nyström** i en svag sydvästlig vind. Därmed ryckte totalledarna ytterligare ifrån i den totala sammanställningen och har nu 25,5 poäng, knappt

tolv poäng mer än tvåorna **Henrik Lundberg** och **Christian Johansson** i Röd Granit.

Tvåa i onsdags kom Baby Blå med **Brage Jansson** och **Anders Johnsson** medan Gula Änkan med **Sten-Gunnar Lindblom** och **Lasse Parkkinen** kom trea. (mt)

Finland föll i rankingen

FOTBOLL. Det finska herrlandslaget tappade sex placeringar till en 44:e plats när internationella fotbollsförbundet FIFA släppte sin senaste ranking i veckan. Räknar man enbart europeiska lag återfinns Finland på en 27:e plats, vilket även det är en sämre placering – i augusti låg laget på en 21:a plats.

Av Finlands EM-kvalmottståndare avancerade Portugal

två steg till åtta på världsranking och Polen fyra placeringar till 16:e. Serbien tappade däremot fyra placeringar till en 22:a plats. Belgien avancerade uppåt med nio steg till 60:a. Armenien är 81:a, Azerbajdzjan 112:a och Kazakstan 120:a.

Leder rankingen gör Italien som tog över tronen efter Brasilien som nu är trea. Tvåa är fortsättningsvis Argentina. (FNB/mt)

Sportens kom ihåg

■ **BC Clipper:** ÅBF-lotterna ska redovisas senast torsdagen den 27 september till Robert. Klubbräning torsdagar 20.00-21.00.

■ **Åid-skidskytte:** ÅM i

löpskytte lördagen 29 september 14.00 vid skidskyttestadion i Jomala. Förhandsanmälan Åid Kansli 19170/23190 senast onsdag 26 september. Vid frågor kontakta Niclas 0400-193300.

wiklöf holding arena

IFK – FF JARO

Söndag 23.9 kl 18.30

Välkommen att se toppfotboll på Wiklöf Holding Arena. Vi ansluter oss till Green Mean Machine och resten av Åland för att heja fram IFK till nya framgångar.

Säsongskort? Gå in från Gesällgatan så slipper du köa!

wiklöf holding

Slitet IFK vinner på motivation

FOTBOLL. Slitna spelare. Sjukdomar och sena båtar. Trots detta kan matchen i morgon bli IFK Mariehamns åttonde raka utan förlust. Endast FF Jaro står i vägen.

Målet på i morgon är klart. Det är seger som gäller. Med tre poäng säkrar IFK med största sannolikhet sin plats i nästa års Tip-sliga. Och **Pekka Lyyski** tycker det hade varit oerhört skönt att göra detta redan i morgon. Men han vet att det kommer att bli svårt. Trots att FF Jaro ligger tredje sist i ligan.

– Jaro är inte sämre än något annat lag, säger han. Det är den som vill mest som vinner.

Och om det bara är motivation det handlar om bör IFK ligga bra till. För med sju raka matcher utan förlust lider inte spelarna av bristande självförtroende direkt.

– Det här som hänt under veckan ger oss råg i ryggen. Därför vill jag tro att vi kan göra det som IFK ska göra, säger en segerviss Lyyski.

Inför morgondagen är det klart att **Sasa Stevic** är avstängd. Dessutom känner **Peter Blomberg** alltjämt av sin förkylning och **Kristoffer Weckströms** magsjuka vill ännu inte släppa.

Lättare träning

De båda är dock i speldugligt

skick och var med från start i torsdagens match mot FC Inter. Men det finns andra saker som kan ställa till det.

– Det oroar mig något att det skulle vara något som sprider sig. De har egna vattenflaskor på träning men det går inte under match. Vi kan heller inte separera dem i bussen eller omklädningsrummen. Vill det sig så sprider det sig, säger Lyyski.

Men det är inte några fysiska skador som oroar och under gårdagen tog spelarna det lugnt. Någon joggade lite lätt eller badade bastu. Dessutom fanns det tre massörer fanns på plats för att mjuka upp stela kroppar. I dag är det bara en lättare träning som gäller.

Under eftermiddagen i dag börjar Pekka Lyyski titta på laget och fundera på uppställning och taktik. Lömska skador som lätt dyker upp under hösten och slitna spelare gör det svårt att planera något i förväg.

– Först och främst får vi se vilka spelare vi kan använda. Sedan använder vi det bästa taktiska systemet utifrån detta och sedan tittar vi på motståndarna.

Slitna spelare

Det är nämligen först efter dagens träning som Lyyski vet hur alla spelare mår. För det var ett slitet och trött IFK Mariehamn som i torsdags besegrade FC

Inter på bortaplan. Dessutom var båten hem försenad och de var inte hemma förrän halv tre på natten.

Mats Gustafsson var en av två målskyttar mot FC Inter och säger att konkurrensen höjts den senaste tiden och att alla spelare är fokuserade på sina uppgifter.

– Det var en ganska jämn match och vi hade turen på vår sida. Planen var tyngre än väntat och den var väldigt mjuk på sina ställen. Men vi har bra flyt nu. Jag hoppas att vi ska kunna spela bra hemma på söndag, säger han.

På många sätt börjar alltså hösten börjar ta ut sin rätt och förutom sena båtar är lömska ljumskskador ett återkommande problem. Pekka Lyyski är därför självkritisk och menar att de skulle använt de långa spelupphållen lite smartare.

– Vi var lite för optimistiska och skulle ha återupphämtat oss bättre. Jag sa till en tidning att jag skulle ha behövt byta sju spelare i halvtid. Nu gjorde jag tre tidiga byten och det för för att de var slitna. Själva fighting-spiriten fanns där och den kan ingen ta ifrån oss, säger han.

Matchen mot FF Jaro börjar 18.30 i morgon.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Klartecken för backrace

MOTORSPORT. Nu har landskapsregeringen gett sitt godkännande till Ålands motorklubbs planerade tävling i Getabergen 29 september. Det

handlar om ett så kallat ”backrace” där deltagarna kör upp för grusbacken mot Soltuna två gånger. I den andra omgången gäller det att komma

så nära sin ursprungliga tid som möjligt.

Tävlingsformen är helt ny för Åland och intresserade förare kan anmäla sig på plats. (mt)

KRYSSET

NR 32

Lösningarna till krysset nr 32 vill vi ha senast **torsdagen den 4 oktober**. Vinnarna och rätt lösning presenteras **lördagen den 6 oktober**. Vinster:

Två Casinolotter i förstapris och varsin Naturlott till andra- och tredjepristagarna.

Sänd lösningen till **Nya Åland, PB 21, 22 101 Mariehamn**.
Märk kuvertet **kryss 32**.

Namn:.....

Address:.....

.....

.....

.....

LÖSNING KRYSS 31

FÄRNO SÄR FRAN ESCO OH MAN HATTAS	SKIVA	VÄRSKO	LATENT	ÄRST BN	
UTVÄRT PÅ SÖKA	A	K	O	H	O
LOCK- AND BIT	P	P	O	L	
UT- FÖRÅKA	S	O	N	D	E
SKA LIDRA NÄGOT	M	S	S	N	O
ÄR INTE SOM ANDRA	A	T	T	R	A
HANDLAR OM LIDIS	K	U	F	N	O
	O	P	T		

ÄKTAR INTE FÖR KING	HÄNDELSE TÄND LÄNGÅSE REDO	B	A	H	T
FORMAL FÖR BEREDER FÖR MÅL	E	T			

EKO- BROTTS- SPETT- SÄTT AKTA	HÄR KULLE OCH DESSAS	SÄLL- HÄR IN VÄNÅRE	KÄN TÄCKA LACERT	UTFÖR ÖPTA HÖF JÖNN HÖF LÄND	HÖRN BOLAND FÖRUT- SÄRS
ROCKSTAY SOM AN MATTE	HÄR UPPÅLST STORT	SVIDA	SÄND S NOD PLAT- PLATS	SÖS SOS	FÄRNO SÄR FRAN ESCO OH MAN HATTAS
NUTIDA G PÅ PROV	BE- SPARAS	UND	UND	UND	UND
TJÖDAS DET I	F	O	L	K	D

ÄKTAR INTE FÖR KING	HÄNDELSE TÄND LÄNGÅSE REDO	B	A	H	T
FORMAL FÖR BEREDER FÖR MÅL	E	T			

EKO- BROTTS- SPETT- SÄTT AKTA	HÄR KULLE OCH DESSAS	SÄLL- HÄR IN VÄNÅRE	KÄN TÄCKA LACERT	UTFÖR ÖPTA HÖF JÖNN HÖF LÄND	HÖRN BOLAND FÖRUT- SÄRS
ROCKSTAY SOM AN MATTE	HÄR UPPÅLST STORT	SVIDA	SÄND S NOD PLAT- PLATS	SÖS SOS	FÄRNO SÄR FRAN ESCO OH MAN HATTAS
NUTIDA G PÅ PROV	BE- SPARAS	UND	UND	UND	UND
TJÖDAS DET I	F	O	L	K	D

GRATTIS

Casinolotterna i krysset nr 31 går till **Milvi** och **Nils Nowak** i Västerås. Varsin Naturlott får **Nils Dahlström** Pargas och **Ulla Grunér** Mariehamn.

Nyans sudoku

Lösning på sidan 24

LÄTT

		3	1			8	4	
8	2		7	9			6	
	1	7			6			5
6			2	5		3	1	
	7	4	3	8		6	9	2
1			4	6				8
		6		7				1
	4				3	2	5	9
	5				8	7		

Sudoku EB0111

© Bulls

MEDEL

							6	9
7		9						3
		4	3	8			2	
8	2				4			
	3					9	4	1
		1	6		5	7		
2		5	9	4				
	6			7		3		
9				1				5

Sudoku MB0111

© Bulls

SVÅR

				4	3	9		
	6			2				8
		8					1	
5			7			8		
			9					
	1					3		
9	5						3	
	2				9		6	
					4	7		

Sudoku HB0111

© Bulls

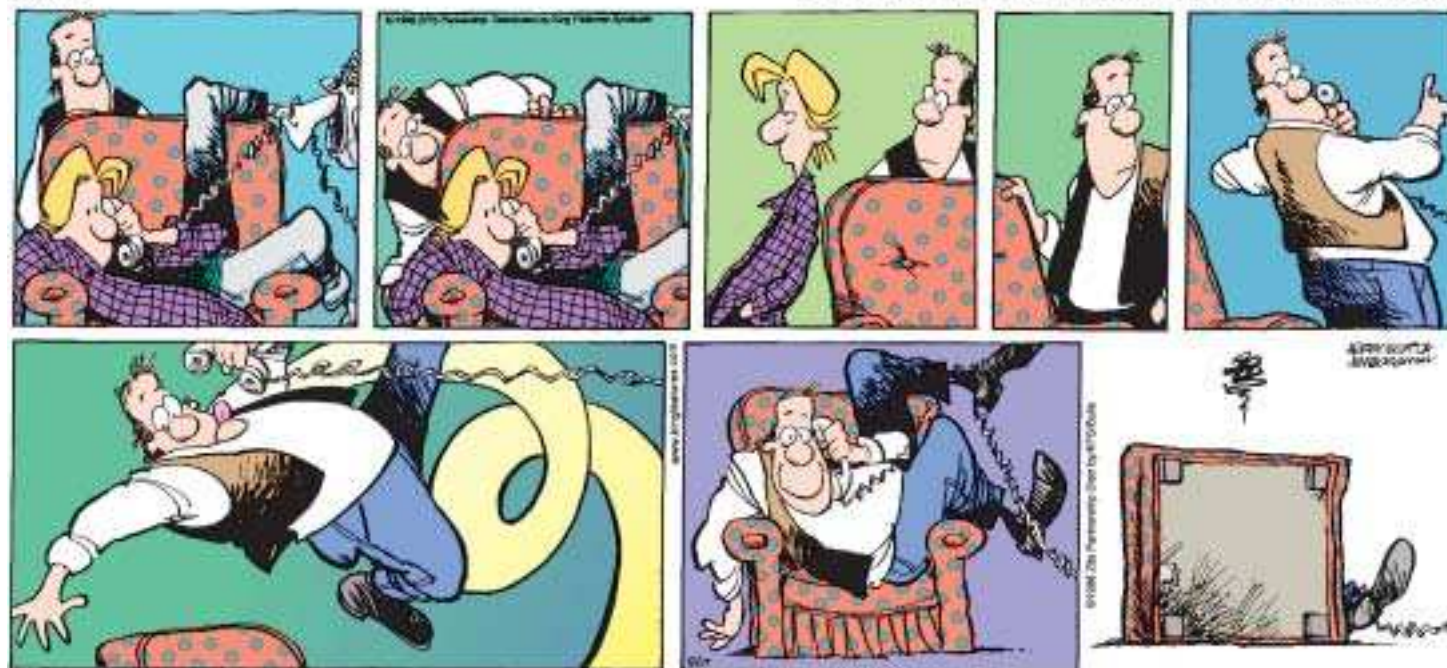
MARTIN KELLERMAN

ROCKY

ZITS

BY JERRY SCOTT AND JIM BORGMAN

FRED LÖRD.

FRED FORSELL/LÖRDAGSKRÖNIKA

Onormalt att inte
vara lite rädd

Det är inte onormalt att vara lite flygrädd.

Det är onormalt att inte vara lite flygrädd.

Det är onormalt att inte spänna fotvalven och trycka täspetsarna mot undersidan av framförvarande stol när planet man sitter i skakar till så att kabinbelysningen flimrar till och slocknar i en halv sekund.

Det är onormalt att inte bli lite halvt orolig när flygplanets motorer helt plötsligt går ner i varv och låter som om de skulle stanna helt, trots att man någonstans vet att nervarandet beror på att flygplanet har nått sin marschhöjd och piloten inte längre behöver ge full gas, och trots att det händer vid ungefär samma tidpunkt under varje flygning.

Och det är onormalt att inte spänna skinkmuskulerna av obehag när planet man sitter i lutar 45 grader åt vänster eftersom piloten håller på att cirkla runt, runt, runt ovanför flygplatsen i väntan på att få landa.

Och det är verkligen onormalt att inte bli dyngsvettig i händerna när någonting av det ovanstående händer, och därför är det lika onormalt att inte bli kolsvart om fingrarna av trycksvärtan som lossnar från dags- eller morgontidningen man sitter och håller i, krampaktigt, medan man försöker/låtsas läsa - trots att man i själva verket lyssnar på motorljudet, inväntar extrema lutningar, spänner fötterna mot undersidan av framförvarande stol eller bara drabbas av den där hisnande känslan av att falla, en känsla som man drabbas av minst tre gånger under en tims lång flygning.

Jag är förbannat trött på alla som förklarar hur extremt säkert det är att flyga. Jag föraktar alla statistiknissar som drar fram samma trötta jämförelser varje gång man ger uttryck för lite oro under en skitjobbig berg- och dalbaneflygning.

”Du skulle kunna åka flyg i trettitusen år i ett sträck utan att råka ut för en olycka”, säger statistikjävlna, nasalt, och trycker upp statistikbrillorna lite högre på näsroten med sina statistikpekfingrar. ”Det är farligare att rosta bröd”, säger statistikfanskapen, lutar sina flygplansstolar bakåt så att bakomvarande stackares knäskålar krossas, och somnar. Enligt statistikknördarna finns det inget i hela världen som är säkrare än att flyga. Enligt statistikknördarna är det farligare att ligga i en hängmatta och smeka sin egen pung lite förstrött. Det är för fan inte normalt att tro på sådan statistik - ni har väl sett nyheterna de senaste dagarna? Hur många hängmatteolyckor har det rapporterats om? Och hur många flygplansincidenter? Just det. Just jävla det.

A man with a shaved head and a black t-shirt, looking directly at the camera. He has a serious expression. The background is white.

Förresten. Det är nästan normalt att kunna somna sittande i en racklig tandläkarstol på tiotusen meters höjd medan man skakas omkring som i en epileptisk torktumlare och andas in torr luft som på något jäkla sätt cirkuleras och återanvänds i kabinen (vilket betyder att man under en genomsnittsresa andas in näshår från 95 okända människor). Det är bara statistikknördarna som kan somna. De ligger där och andas in sina medpassagerarnas matsmålningsproblematiska ångor medan man själv sitter i sätet bakom med krossade knän och blir svart om fingrarna av trycksvärtan från tidningen som man har mosat till oigenkännlighet.

LÄTT

9	6	3	1	2	5	8	4	7
8	2	5	7	9	4	1	6	3
4	1	7	8	3	6	9	2	5
6	8	9	2	5	7	3	1	4
5	7	4	3	8	1	6	9	2
1	3	2	4	6	9	5	7	8
3	9	6	5	7	2	4	8	1
7	4	8	6	1	3	2	5	9
2	5	1	9	4	8	7	3	6

MEDEL

3	1	2	4	5	7	8	6	9
7	8	9	2	6	1	4	5	3
6	5	4	3	8	9	1	2	7
8	2	7	1	9	4	5	3	6
5	3	6	7	2	8	9	4	1
4	9	1	6	3	5	7	8	2
2	7	5	9	4	3	6	1	8
1	6	8	5	7	2	3	9	4
9	4	3	8	1	6	2	7	5

SVÅR

1	7	5	8	4	3	9	2	6
3	6	9	5	2	1	4	7	8
2	4	8	6	9	7	5	1	3
5	9	2	7	3	6	8	4	1
4	8	3	9	1	2	6	5	7
7	1	6	4	8	5	3	9	2
9	5	7	1	6	8	2	3	4
8	2	4	3	7	9	1	6	5
6	3	1	2	5	4	7	8	9

► KÖPES

STUGTOMT

med eller utan stuga alt.
torp önskas köpa.

Tel 0457 331 4075
el. 14 259
Susanne Henriksson

► MÖTEN

ECKERÖ KOMMUN

**Kommunfullmäktige
i Eckerö**

sammanträder

i Kommungården i
Överby torsdagen den
27 september 2007 kl.
19.00

Marie Löfström
Kommunfullmäktiges
ordförande

► ÖVRIGT

FÖRSVUNNEN

Har du sett Linus?

Han försvann från Haga,
Saltvik måndagen
den 17.9.

Vet du något ring
tel 040 578 3395

Nytt ledarskap, lagstiftning för ålänningarnas bästa

■ **Självstyrelsens** viktigaste uppgift är att förbättra ålänningarnas levnadsvillkor så att de blir så bra som möjligt. Jag anser att detta är den primära uppgiften. Utgångspunkten är den vanliga människan, inte samhällets, kommunens eller landskapets önskemål. Samhället skall tjäna medborgaren, inte tvärtom. Detta krav skall vi som invånare ställa på makthavarna. Målet är att det skall vara bättre för invånarna att leva under självstyrelsesystemet än om vi inte hade självstyrelse. Hur har det skötts ?

Jag kan konstatera att vi inte har uppnått målet. De senaste exemplen utgörs av lagstiftningen om närståendevård, barnskydd och dag-

hemstaxorna. I alla dessa fall har vi inte hängt med i utvecklingen och tillgripit ”brandkärsuttryckningar” för att inte hamna i ett helt laglöst tillstånd. En sådan politisk styrning av lagstiftningen kan vi inte acceptera. Ålänningarna har rätt att kräva bättre framförhållning och användning av vår lagstiftningsbehörighet.

Botemedlet mot sådana fadäser är bl.a. att vi följer bättre med vad som är på gång i riksdagen. Därefter fattar landskapsregeringen ett politiskt beslut om hur vi skall ha det, stiftar vi en egen lag, använder vi blankettlagstiftning eller gör vi ingenting! Det viktigaste är att det finns ett beslut och någon som är politiskt ansvarig.

Film på tv lika bra som på bio

■ **Filmklubben Chaplins** styrelse skriver i en insändare (Nya Åland 21 september) att Åland hotas av en kulturskandal i och med att vi nu ser ut att förlora vår enda biograf. Anledningen till att det inte verkar vara möjligt att driva biografverksamhet på Åland är dock enkel: efterfrågan är inte tillräckligt stor. De flesta har investerat i stora platt-TV:er och föredrar att se på film hemma.

Jag älskar film och har stor respekt för att Chaplin försöker se till att vi i framtiden kommer att ha en biograf på Åland. Dock tycker jag att de har en tendens värdera Kultu-

ren över individen, på samma sätt som andra sätter Nationen, Rasen, eller Klassen före den enskilda människan.

Att se på en François Truffaut-film hemma på sin platt-tv är lika mycket kultur som att se den på en biograf. Om människor föredrar att se på film hemma istället för på bio är det inte skandal, det är utveckling.

Att tvinga skattebetalarna att betala för en biografverksamhet de inte vill ha, det är däremot en skandal.

Fredrik Gustafsson (lib)
Liberal cineast

► SÄLJES

Utförsäljning!

Bilar:

Pickup, Ford, årsmodell 1991

Pickup, Toyota, årsmodell 1990, med lyftkran

Skåpbil, Toyota Liteace, avregistrerad

Pickup, Datsun diesel, avregistrerad

Pickup, Datsun, diesel, avregistrerad

Ford Custom lastbil, avregistrerad

Scania lastbil med skylift

Scania motor

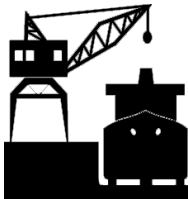
Hela och kapade plåtar av olika dimensioner

Profil och flatjärn av olika dimensioner.

Ny Kemppi MIG-svets, pris 3.350€ med moms

I butiken finns fortfarande varor med 50-70% rabatt

Öppet måndag-fredag kl. 8-16

ALGOTS VARU AB

Orsaken till att göra denna jämförelse med riksdagen är, förutom att självstyrelselagen innehåller ett sådant stadgande, att det skall vara bättre att leva under självstyrelsesystemet, ett mervärde. Utan självstyrelse gäller rikslagstiftningen på Åland. Vi liberaler har alltid den enskilda individen som utgångspunkt för våra ställningstaganden. Vi föreslår även en konstitution för Åland som förstärker ålänningarnas skydd i självstyrelsesystemet. Jag står för dessa värderingar och kommer även i fortsättningen att utgå från dem i mitt politiska arbete.

Roger Eriksson
liberal lagtingskandidat

Jobba mot utanförskap!

■ **En färsk undersökning** visar att diskriminering, framför allt inom arbetslivet, är ett vanligt problem på Åland. Nästan var tredje ålänning känner sig utsatt. Detta är oacceptabelt och ett verkligt problem för vårt annars så välmående samhälle. Inskränktheten, som diskrimineringen ofta bottnar i, hotar vår livskvalitet. Jag anser att vi som själva hör till en minoritetsbefolkning borde kunna visa en större förståelse.

De som diskrimineras får inte tappa tilltron till att det finns ett tolerant samhälle

som betonar alla människors lika värde. De som särbehandlas ska inte behöva tåla för att riskerar att bli än mer utfrusna eller anses som besvärliga eller annorlunda.

ÅSUB-undersökningen utgör en utmärkt grund för att börja ta itu med frågorna om utanförskap på Åland. Nu gäller att jobba vidare, inte bara vänta på att nästa undersökning ska göras. Frågan måste lyftas upp. Arbetsgivare på Åland måste bli bättre på att uppmärksamma mobbning.

att blomstra efter uppbyggnadsskedet.

Tyvärr har vi i dag branscher som får stora stöd och i princip helt eller delvis kan räknas till offentlig sektor. Vi måste komma ihåg att allt som kanaliseras till dem tas av någon annan. Den överföring som sker kan leda till att ett lönsamt företag belastas till olönsamhet.

Enkel matematik ger vid handen att 7.000.000 € insparning av stöd (eller annat) i landskapsregeringens och kommunernas budget ger utrymme för 10 procents (tio) sänkning av kommunalskatten. I vårt tjänsteproducerande samhälle höjer en sådan sänkning vår konkurrenskraft och sysselsättning rejält.

Lennart Isaksson, fs
<http://blogg.alandstidningen.ax/lennart>

Starkt näringsliv förutsättning för jobb

■ **Full sysselsättning** är en central målsättning för socialdemokraterna. Därför verkar vi (s) för ett gynnsamt företagsklimat där entreprenörskap och nytänkande uppmuntras.

Det åländska näringslivet är oerhört beroende av en framgångsrik sjöfartsnäring. Nästan 40 procent av bruttonationalprodukten kommer därifrån. Hela klustret, dvs sjöfart, turismen och sjöfartsanknutna tjänster står

för hela 70 procent av Ålands bruttonationalprodukt.

Det är självklart så att hela det allmänna Åland, lagtinget, landskapsregeringen och kommunerna, skall göra sitt yttersta för att dessa näringar skall vara fortsatt starka och kunna utvecklas. Detta jämsides med åtgärder från det allmänna att skapa förutsättningar för en gynnsam utveckling av även andra näringsgrenar.

Näringslivet och män-

niskors arbete genererar de inkomster som finansierar den välfärd ålänningarna åtnjuter. Därför vill socialdemokraterna stödja ett näringsliv som skapar resurser och tillväxt som tryggar och utvecklar välfärden för alla på Åland.

**Karl-Johan (Kalle)
Fogelström (s)**

Kandidat till lagting och
stadsfullmäktige
www.bloggen.fi/kalle

Minska egna utsläpp är klimatsmartast!

■ **För några** dagar sedan ifrågasatte jag utsläppsrätigheternas förträfflighet. Jag undrade om det är rätt att få skita ner bara man betalar? Och jag ifrågasatte om det inte är så att systemet konserverar de totala utsläppen på en statisk nivå som är alltför hög för att minska den alarmerande växthuseffekten och nedsmutsningen?

Jag har fått bra respons på min insändare och alla har varit positiva utom de obundnas **Danne Sundman**. Han tror, eller gör i varje fall gällande, att när de köper utsläppsrätter så ”tvingar” de någon annan att spara in på utsläpp. Verkligheten är ju den att deras pengar bara ger

någon annan i Europa möjlighet att tjäna pengar på den åländska miljöns bekostnad. Att man får betalt för utsläpp som man inte behöver göra samt att man kan fortsätta skita ner hur mycket som helst bara man betalar bra är svagheterna i systemet. Därför reagerade jag när Danne Sundmans parti sade att de är ”klimatsmarta” och gör stor sak av sina utsläppsrätter i valrörelsen.

För mig påminner utsläppsrätterna faktiskt om avlatshandeln under medeltiden: ”Då avlaten är en slags benådning och denna naturligtvis skedde frivilligt, hände det även att folk skickade med pengar och gåvor för att öka sin chans

till beviljning. Många anser att denna typ av mutning gjorde att avlatshandeln började”, informerar Wikipedia på nätet. Visst är systemen slående lika som samvetsbedövare och affärsidéer.

Det bästa sättet att tjäna miljön är att minska på sina egna utsläpp! Ett lovligt sätt att göra business på miljön är att utveckla nya metoder som minskar utsläppen. Det har kloka företagare insett - också här på Åland. Vi i centern tror mer på att uppmuntra innovationer och minska utsläpp än på utsläppscementerande handel med utsläppsrätter!

Tobben Eliasson
lagtingsledamot (c)

TV-programmet

lördag 22 september

9.00 Bolibompahelg [44483]
9.05 Clifford, den lilla röda valpen (R) [4329990]
9.35 Karlsson på taket (R) [3996803]
10.00 Karamelli [3377]
Barnprogram på finska. Del 2 av 15.
10.30 Sagoträdet (R) [4382990]
10.45 Pi (R) [6951071]
11.00 Grand Prix (R) [54006]
11.25–11.40 Lilla Melodifestivalen: Artisterna (R) [6043006]
13.30 Plus (R) [5532]
14.00 Mitt i naturen (R) [6261]
14.30 Bästa formen (R) [4280]
15.00 Niklas mat (R) [2209]
15.30 Andra Avenyn – castingen (R) [5396]
Svensk realityserie från 2007.
16.00 Andra Avenyn – castingen (R) [6025]
Svensk realityserie från 2007.
16.30 Andra Avenyn – castingen (R) [1174]
Svensk realityserie från 2007.
17.00 Uppdrag granskning (R) [64209]
18.00 Doobidoo (R) [68025]
19.00 Bolibompa [69716]
19.05 Disneydags [956209]
20.00 Barnens detektivbyrå (R) [551]
Del 2 av 6.
20.30 Rapport [20261]
20.45 Sportnytt [1776629]
21.00 Svensson, Svensson [803]
Svensk familjeunderhållning. Del 2 av 13. Sport eller konst i Vivalda?
21.30 Babben & co [77218]
Svensk familjeunderhållning med Babben Larsson. Del 2 av 13. Gäster är Martin "E-type" Erikson, Tina Nordström och Sarah Dawn Finer.
22.30 Brottskod: Försvunnen [28209]
Am kriminalserie. Del 2 av 24. Candy har börjat jobba som strippa för att rädda ekonomin. Även 23/9.
23.15 Motor: VM i speedway [603990]
Från Krsko, Slovenien. Tionde deltävlingen av elva.
0.00 Rapport [32897]
0.05 Upp till kamp (R) [6674385]
1.35 Moonlight Mile [9102255]
FILM Am drama från 2002. I ett förö-dande slag förändras Joes liv när flickvännen dör. I rollerna: Jake Gyllen-haal, Dustin Hoffman, Susan Sarandon.
3.30–8.00 SVT24 [53408149]

10.00 Go'kväll (R) [3020667]
10.45 Fråga doktorn (R) [8580938]
11.30–11.50 Perspektiv [5652667]
12.00 Babel (R) [9700]
12.30 Dokument inifrån: Jag ska göra abort (R) [66193]
13.30 Dinosauriernas tid är nu (R) 14.30–18.00 **Friddrott: GP-final Stuttgart** [91349261]
18.25 Söderläge (R) [77700]
18.55 Helgmålsringning [8575648]
19.00 Aktuellt [17261]
19.15 Landet runt [948735]
Veckokrönika. Även 23/9 och 24/9.
20.00 Livet som stjärna [77613]
Kanadensisk ungdomsserie. Del 6 av 13. Jude har en massa talanger, men dans är inte en. Synd.
20.25 Hammaren och skäran (R) [6278087]
Tysk kortfilm från 1996 av Franz Winzentsen. Kulturhistoria om en ideologi som passerat bäst-före-datum, tycker många.
20.30 Notes from the underbelly [67321]
Am komediserie från 2007. Del 9 av 13. Surprise.
20.50 Rackan Rex [3574174]
Animerad komediserie. Del 9 av 13.
21.00 Drömprinsen [45803]
Brittisk tv-serie. Del 6 av 8. Cassidy har upptäckt pakten mellan John och hans exfru Beth och är rasande.
21.50 Klacken [3082396]
Schweizisk kortdokumentär från 2005 av Michael Koch. Det schweiziska fot-bollslaget FC Basel har en hejacksle-dare som ger allt för sitt lag.
22.00 Aktuellt [93648]
22.15 Puls på Sverige: Min middag med Johan och Solveig [6613532]
Teaterföreställning. Projektet avslutas med Lucas Svenssons pjäs "Min mid-dag med Johan och Solveig". Solveig Ternström har en roll i pjäsen.
23.15 Flying Daggers [7579822]
FILM Kinesisk action från 2004. Tang-dynastin var under sina glansdagar ett av de mest upplysta kejsardömena i den kinesiska historien. I rollerna: Takeshi Kaneshiro, Andy Lau, Ziyi Zhang.
1.10 Musikbyrån da capo (R) [7089052]
1.40–2.40 The Wire (R) [3830694]

7.30 Lilla huset på prärien [793938]
8.30 The Winx club [438464]
9.00 Sabrina [439193]
9.30 Simpsons [432280]
10.00 Simpsons [440209]
10.30 Ett geni i familjen [5225919]
10.55 Ett geni i familjen [1622006]
11.25 Scrubs [8606700]
11.55 Scrubs [6959377]
12.25 All of us [832445]
12.55 All of us [202280]
13.25 Memento [3769613]
13.50 Sports Illustrated: Modelljakten [440648]
Am realityserie från 2004. Del 1 av 6.
14.45 Sports Illustrated: Modelljakten [2976629]
Del 2 av 6.
15.40 Sports Illustrated: Modelljakten [6118280]
Del 3 av 6.
16.40 Nyberg och Törnblom (R) [8944803]
17.35 Du är vad du äter (R) [9525193]
18.30 Hus i helvete [513754]
19.30 Never say never again [7674342]
FILM Brittisk action från 1983. Två amerikanska kärnvapenspetsar har blivit stulna av Spectre-organisationen och dess ledare Ernst Stavro Blofeld. I rollerna: Sean Connery, Klaus Maria Brandauer, Kim Basinger.
22.00 Sing a long [525984]
Svenskt underhållningsprogram från 2007. Del 2 av 12.
23.00 Extra extra! [160071]
Svenskt underhållningsprogram med Måns Möller. Del 2 av 10. Calle Schulman möter Robert Bronett. Dessutom medverkar Henrik Schyffert, David Batra, Thomas Järvheden och Petra Mede.
23.30 Envy [9781241]
FILM Am komedi från 2004 med Ben Stiller, Jack Black, Rachel Weisz.
1.25 Vinna eller förvinna [62482830]
FILM Am drama från 1982.
3.15 Maskernas mästare [9384033]
FILM Amerikansk komedi från 2002.
4.35–6.10 Matilda [1865743]
FILM Amerikansk komedi från 1996.

6.35 Djurens ö (R) [9556193]
7.00 Barnprogram [21240071]
9.59 Nyhetsmorgon lördag [466329483]
11.40 Fotboll: Dam-VM [2387990]
11.40 VM-studio [3348919]
11.55 Direkt: Fotboll [2728629]
13.55 VM-studio [9456071]
14.10 Sverige i veckan [362803]
14.40 Fotboll: Dam-VM [79797193]
14.40 VM-studio [4995551]
15.00 Direkt: Fotboll [5793551]
16.55 VM-studio [1097629]
17.15 Vingården (R) [226667]
17.30 Fotboll: Allsvenskan [5045349]
17.30 Studio Allsvenskan [250648]
18.00 Direkt: Fotboll: Bromma-pojkarna-Halmstad [375735]
19.50 Studio Allsvenskan [7665716]
20.00 Nyheterna [345735]
20.20 Vädret [7677551]
20.30 Postkodmiljonären [356261]
Svenskt lotteri- och frågesport-program med Rickard Sjöberg.
21.00 Deal or no deal – med lottodragningen [527342]
22.00 Kocken [629754]
FILM Svenskt drama från 2005. Året är 1969 och andrekokken Martin mönstrar på handelsfartyget Snow Flower. Det är hans tredje resa och han är omedveten om vad som väntar honom. I fartygets kök härskar förstekocken Peter Stein, och mötet dem emellan tar en riktning ingen av dem kunnat föreställa sig. I rollerna: Kjell Bergqvist, Henrik Lundström, Peter Viitanen.
23.00 Nyheterna och vädret [883975]
23.15 Kocken, forts [5242700]
0.20 Paulie [5376694]
FILM Amerikansk familjekomedi från 1998. Paulie är en intelligent papegoja som kan tala och som hamnat på ett forskningsinstitut i Los Angeles. I rol-lerna: Gena Rowlands, Tony Shalhoub, Cheech Marin.
2.10 Mamy Blue [4123033]
FILM Svensk thriller från 1999 med Viveka Seldahl, Göran Engman.
4.10 Huge moves (R) [1976439]
4.55 Lättlagat (R) [1257052]
5.25 Lättlagat (R) [2285675]
5.50–6.35 Lättlagat (R) [1160946]

17.15 Stilbyrå
Värdering på Svartå slott. Programledare: Pia Maria Montonen och Pia-Maria Lehtola. Andra sänd-ningen.
17.50 Uteliv: Expedition Tangaroa
Del 3 av 3. Första målet för expedi-tionen är korallatollen Raroia där Kon-Tiki strandade.
18.15 TV-nytt
18.25 Sportnytt
18.30 Zon5: Paffabriken
Avsnittet där svampgästen är en jäst-svamp. Hela livet är en improvisa-tion, men vem är bättre, flickorna el-ler pojkarna? Programledare: André Storfors och Sofia Wredlund.
19.00 Matador
Dansk TV-serie från 1978. Del 7 av 32. Födelsedagen.
19.50 Huset: Dörrar (R)
Gamla byggnadstraditioner och snart glömda hantverk. Manus & regi: Jenny Nyroos.
20.00 TV-nytt
20.10 Sportnytt
20.20 Tinas kök
Matlagningsserie. Del 4 av 8. För Tina Nordström blir kvällens mat-lagning en behaglig upplevelse.
20.50 Filmtid
Filmtid presenterar åsikter om budskapet bakom bilderna. Bridget Jones på 1800-talet väcker starka känslor.
21.20–22.51 Tillfällig fru sökes (R)
Svensk komedi från 2003. En kär-lekskomedi om längtan efter kärn-familjen. Fredrik är lycklig, han har en flickvän som han älskar, en korvkiosk som går bra och han ska bli pappa för första gången. Lyckan visar sig dock vara kortvarig då flickvännen avslöjar att hon tänker lämna honom för sin riktiga kär-lek. Fredriks värld rasar samman. Men hans biologiska klocka har börjat ticka och han längtar mer än något annat efter barn. Så träf-far han Milla, som är hans absoluta motsats. Kan hon vara svaret på Fredriks högsta önskan? I rollerna: Gustaf Hammarsten, Lotta Östlin Stenshäll. Regi: Lisa Ohlin.

8.00 Tv-nyheter [44613]
8.05 En fascine-rande värld: Barnmor-skorna [1879261]
9.00 Tv-nyheter [81174]
9.05 Loppis [5435919]
10.00 Tv-nyheter [65975]
10.05 Lördagssällskap [2027700]
10.45 Republikens president [6059667]
11.00 Tv-nyheter [69938]
11.05 Prima [9240803]
11.50 Hemhamnen [3330464]
12.30 Basaren: Mundo [65193]
12.40 Basaren: I samma båt [1306938]
13.00 Tv-nyheter [52629]
13.05 Nyheter på teckenspråk [9463822]
13.10 Ettans dokumentär: Kid-nappade Elisabeth [2330342]
14.00 Live Earth: Skräp och romantik [29716]
14.15 Ilona Rauhala [171532]
14.45 Familjen Serrano [7718071]
16.00 Sjukhuset i Holby City [40629]
17.00 Tv-nyheter [15551]
17.10 Droppen [9935193]
17.15 Hemgatan [8937464]
En viktig fråga.
18.00 Tv-nyheter och väder [59700]
18.10 Sportrutan [9792667]
18.15 Finländsk antikruna [74261]
Kavalleriet har hört till stads-bilden i Villmanstrand sedan

1800-talet.
18.45 Den vida naturen: Dju-rens arbetsredskap [5116174]
19.35 Yorkshiredetektiverna [3426464]
Brittisk kriminalserie. Död vikt. Del 2 av 2.
20.30 Tv-nyheter och väder [22629]
20.45 Lotto [4349700]
20.50 Sportrutan [912826]
21.15 Republikens president [9200754]
Ny politisk satir.
21.30 Nyhetsläckan [342]
Frågetävling om den gångna veckans nyheter med Peter Nyman som överdomare.
22.00 Systerkärlek [36613]
Finsk dramaserie. Del 2 a 8. Sarahs första dag som veteri-när går trögt. Den karga san-ningen om utrustningsnivån på veterinärstationen avslöjas och Sarah kastar handskarna.
22.55 Green Wing – sjukhus-blunder [5667919]
Guy söker en plats där han kunde vila ut. En ny arbetsta-gare orsakar trubbel.
23.45 Poliskommendör Blake [9132735]
Amerikansk kriminalserie. Svart ljus. Del 1 av 2. Blakes guddotter hittas mördad och man tror sig veta vem mör-daren är. Men uppgifter från Amsterdam blandar korten och undersökningarna börjar om från noll.
0.55–1.05 Euronews [4647149]

6.00 Tv-spelet OK – den rätta frågan [8124629]
7.45 Lilla tvåans morgon
7.46 Fimbles: Gåvopapper
8.06 Pocoyo: hoppar [103798071]
8.17 Dikter och skräp: lakttagelser [201553209]
8.21 Merlin – den magiska valpen: Merlin åker skridsko [103882464]
8.35 Katten också!: Moster Eetlas hemlighet
9.00 Galaxen [59087]
9.01 Dr Dogg: En förfärlig hund [100053803]
9.15 KatjaKaj och BenteBent: Vart tog tiden vägen? [3686349]
9.20 Ett ögonblick! [6460377]
9.50 Sketch! [3650483]
10.00 Barnen i Bullerbyn [6174]
10.30 Fatta micken [3004629]
11.20 Spelnytt [4326629]
11.50 Nyheter
13.10 Serenaadiluutnantti [7192483]
FILM Finsk komedi från 1949.
14.25 Vid lägerelden [445629]
14.55 Pang i bygget [260975]
15.30 Friddrott: GP-finalen [52561716]
18.20 V75-travet [58735]
18.50 Tv-nyheter [8322735]
19.00 Sportrutan [24551]
19.05 Tvåans höstväder [1365984]
19.10 På estraden: Valkea Ruusu 2007
20.35 Saken är biff! (R) [4140358]
20.50 Stolberg [1261025]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [2060629]
22.05 Jope-show [812377]
22.35 Wilbur wants to kill himself
FILM [6107919]
Dansk-skotskt drama från 2002. I rollerna: Jamie Sives, Shirley Henderson.
0.20 Maria, Maria [30755]
0.50 Tv-spelet OK – den rätta frågan [6201304]
2.00 Tellus-frågesport [3649584]
3.00–4.00 Sudoku [9049520]
4.00 Mikämikä-tvpetli [9249728]
5.00 Sudoku [9944976]

6.50 Köpkanalen [6772483]
7.50 Pokémon [5482358]
8.15 Höjdarna [9285667]
8.30 Nalle Puhs nya äventyr
8.55 Disneys klassiker [9262716]
9.10 Yugioh! [6038700]
9.35 Battle B-Daman [6125280]
10.00 Kids Top20 [388700]
10.25 Vad ska vi äta i dag? [8926803]
10.30 Miljöpunkt [9199280]
10.40–10.55 Köpkanalen [5543629]
11.00 Tilt.tv [707006]
11.30 Dolda liv [700193]
12.00 Dolda liv [701822]
12.30 Dolda liv [153261]
13.00 Top gear [6169803]
14.05 Superrallycross [637629]
14.35 Motor Forum: Drag Racing [359808]
15.05 Voimamieskilpailu [9659342]
16.00 Lauantain perheleffa: Scooby-Doo ja kyberjahti [989209]
17.30 Simpsons [524735]
18.00 EM i rallycross [525464]
18.30 Ban-FM [533483]
19.00 Sjuans nyheter [982700]
19.10 Resultatrutan [8708464]
19.15 Underhållningens 50 i topp [9948822]
19.30 Studio Impossible [631464]
20.00–21.45 Head over heels [5039629]
FILM Amerikansk komedi från 2001. I rollerna: Monica Potter, Freddie Prinze Jr.
21.55 Lotto och Joker [9088025]
22.00 Tians nyheter [426174]
22.10 Resultatrutan [1855434]
22.24 Keno [405717613]
22.25 Goodfellas [65033803]
FILM Amerikansk action från 1990. I rollerna: Robert De Niro, Ray Liotta, Joe Pesci.
1.10 Kris [6099236]
2.10 Vinstpotten Late Night [4093878]
3.10–6.00 Den rätta [72484138]
6.00 Den rätta [8011304]

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ
9.00 Kulturen. Repris av månda-gens, tisdagens och onsdagens Kulturen. **9.45** Musik. **10.00** Djur och natur. Programledare: Peo Svarvar. Repris från ons-dagen. **11.00** Musik. **12.00** Frekvens. Programledare: Tony Wikström. Repris från tisdagen. **13.00** Veckans gäst. Program-ledare Tom Wiklund. Repris från fredagen. **14.00** Sportpasset. Programledare Camilla Karlsson. Magasin med reportage, inter-vjuer och debatter. **15.00** Min Musik. Programledare: Eva Erics-son. Repris från tisdagen. **16.00** Jazz med Wallers. Programledare Ann-Christin och Kurt Waller. Sänds i repris 30.09.07. **17.00–18.30** Kommunerna inför valet. **17.00** Vårdö inför valet. Pro-gramledare Therese Wahlgren. Repris från måndagen. **17.30** Eckerö inför valet. Programledare Tomas Tornefjell. Repris från onsdagen. **18.00** Kumlinge inför valet. Programledare Eva Nyberg. Repris från fredagen. **18.30–19.00** Musik. **5.30** Musik.

TV ÅLAND
INFOKANALEN

Åland så in i Norden.
Östersjön omkring oss, nu också
inne i mötesrummet. När
nordiska toppar möts på Åland.

Nyankortsvinnare:
Susanne Ahlqvist
Mariehamn
Vinner en Sverigelott. Vinsten skickas på posten.

debatt

”Dåligt planerat på helgen! Hundutställning, Skördefest, hopptävling, Open by night, bilfri dag! Hur ska man hinna på allt?!”
MESS FRÅN 0457.

Modersmål, fadersmål, hemspråk?

■ **Det verkar** råda en total begreppsförvirring om hemspråksundervisningen i insändarna.

Senast i onsdags skrev **Britt Lundberg** bl.a. om att hemspråksundervisningen slopades i Sverige 1996. Hemspråksundervisningen slopades inte som ett ämne, utan namnet byttes till modersmålsundervisning. T.ex. modersmålsundervisning i finska, modersmålsundervisning i spanska o.s.v. Dåvarande beslutsfattarna upplevde nämligen att begreppet hemspråksundervisning hade blivit för infekterat.

Eleverna som har svenska som modersmål läser läroämnet svenska . Invandrareleverna kan läsa antingen ämnet svenska eller svenska som andra språk.

Hemspråksundervisning. Tvåspråkig undervisning är undervisning delvis på elevens modersmål delvis på svenska i olika grundskolans läroämnena, skriver Marjut Fagerlund. Hon anser att det verkar råda en total begreppsförvirring om hemspråksundervisningen i insändarna. Personerna på bilden har inget samband med insändaren. Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

Britt Lundberg skriver också att i Sverige kan så kallad tvåspråkig undervisning erbjudas.

Det är sant men den har inte ersatt modersmålsundervisningen. Tvåspråkig undervis-

ning är undervisning delvis på elevens modersmål delvis på svenska i olika grundskolans läroämnena. Dessutom kan en invandrarelev få studiehandledning i skolans olika läroämnena på sitt modersmål.

Enligt grundskoleförordningen (SFS 1994:1194) 2 kap. 9§ får eleven modersmålsundervisning om en eller båda elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör ett dagligt umgängesspråk för eleven och att 1.eleven har grundläggande kunskaper i språket och 2. eleven önskar få sådan undervisning. Modersmålsundervisningen får inte omfatta mer än ett språk för en elev.

Eleven har rätt att få modersmålsundervisning högst sju år under sin skoltid, vid behov en

längre tid. Att delta är frivilligt för eleven medan kommunerna är skyldiga att anordna sådan undervisning

1. om det finns en lämplig lärare (läraren skall bl.a. ha språket som sitt modersmål)
 2. om minst fem elever önskar undervisning i språket (gäller inte samiska, tornedalsfinska eller romska elever).
- Modersmål är ett eget ämne som andra grundskolans läroämnena med egen kursplan och egna betygskriterier.

Allt detta skriver jag utifrån min bakgrund som skolledare och -administratör för invandrarundervisningen i en stor kommun i Storstockholmsområdet under drygt tio års tid.

Marjut Fagerlund

Självständighetsretoriken är en bluff!

■ **De som** jobbar för självständighet säger att det är ett slutmål för Åland och att man på vägen dit skall utveckla självstyrelsen. Det här upplever jag att är en bluff!

Vill man utveckla självstyrelsen behöver man skapa goda relationer.

För att lyckas måste Åland visa seriositet och kompetens och tydligt formulera vad man vill och varför.

Finland skall känna att man tryggt kan överlämna ett ansvarsområde till ålänningar. Finland skall ju dessutom kompensera Åland genom att öka klumpsumman när Åland tar allt större ansvar.

Att en självständighetsrörelse skall kunna bidra till ökad självstyrelse övergår mitt förstånd.

Hur skulle ”Helsingfors” reagera om en åländsk regering förhandlar genom att säga ”Vi vill att Finland överlämnar beslutande rätten på maximalt antal områden och så snart ni släppt ifrån er tillräckligt kommer vi att bryta med er!” Det kommer inte att leda till någon utvecklad självstyrelse!

Vilket äktenskap skulle fördjupas om ena parten säger att skilsmässa är målet?

Centern arbetar i den anda

som omnämns i förarbetet till självstyrelselagen nämligen att utveckla självstyrelsen så långt det är möjligt utan att bli en självständig stat. Att överta behörighet kommer också att leda till utökad förvaltning. Övertagandet är inget självändamål utan skall utgå ifrån vad som är bäst för ålänningarna och samhällets utveckling.

Att utveckla självstyrelsen innebär att arbeta i en riktning. Att bygga upp ett självständigt Åland innebär något helt annat. Det borde tydliggöras.

Britt Lundberg (c)

Drogdebatten har tystnat

■ **Jag upplever** att debatten om drogproblemen har tystnat och jag är ganska säker på att det delvis kan bero på den insändare jag skickade in i början på augusti 2007. Det var mitt sätt att försöka få bekräftelse på om drogproblematiken är en personlig valfråga. Jag nämnde bland annat möjligheter till att få igång ett drogförebyggande arbete med satsning på ungdomsverksamheten i kommunerna, men jag nämnde också att det var ett över parti-gränserna angeläget ärende.

Min betoning på att det inte skulle få bli något valfräsk för, som jag nämnde ”en förstäsigsigpääre”, var också mitt sätt

att lugna ner de mest naiva personerna. Är det min mening att stoppa arbetet mot droger. Igen blir mitt svar: Nej.

Jag vill att de drabbade och deras anhöriga denna gång skall få ett mer långsiktigt och välbearbetat förslag till åtgärder. Det blir det om vi håller en gemensam debattkväll med de personer närvarande som har med sak en att göra (de drabbade) och de som vill vara med om i mån av möjlighet skapa ett drogfritt samhälle (till exempel kommunal- och lagtingskandidaterna)

Jag är säker på att vi inom liberalerna ställer upp.

Kjell Mattsson (lib)

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ ■ Tänk att södra delen av Torggatan har blivit uppställningsplats för båtar och trailers, ibland står dom mitt emot varann (trafikfara) borde finnas lämpligare plats, dom har varit där så gott som hela sommarn. **Båtagare.**

■ ■ Tänker på dej i mörker å ljus,drömmer där emellan när vi gick i storm å rusk. Känner smaken av starkt kaffe, hör ljuv skön musik, vi sitter tysta å myser lyssnar tittar oss omkring. Det är som tiden står stilla, värmen sprids runt i hela kroppen, dax att vakna till. **Saknad 0457 kaktusen.**

■ ■ Vi är många som väntar på en palliativ avdelning. Nu vårdas döende människor på olika avdelningar men får inte den speciella vård som en palliativ avdelning skulle kunna ge. Vilken politiker är beredd att arbeta för en sådan avdelning? Skulle vara bra att veta till valet... **040.**

■ ■ Här föddes ja att älska, att älska den jag får. Att internet förstörde mitt liv i detta år. Att trogen och att ärlig vara, finns ej mer i våran skara. Att sorg å oro å bekymmer hindrar ej från att ha himmel. Att från mänskligt hjärta tänka, skapar tvister, mest blir kränka. Att internet e tidens gör. Gör att ingen på mig hör. **040.**

■ ■ Jopp! Skördefest på söndag.

Alla kommer väl å handlar från 8D KHS!? **0457.**

■ ■ Jag tycker att Åland ska möta turister med ett vackert vattenfall och belysning .Sementbunkern vore perfekt i västrahamn. **Ö. Viola Fagerholm.**

■ ■ I nöden prövas vännen heter det. Så sant som det är sagt! Trodde jag va omgiven av vännern men jag hade fel! **Drabbad.**

■ ■ Vård, bistånd o hemspråk... Politiker! Dags att prata bumpers o motorbana! **0457.**

■ ■ Motorfrågan. Vilket år kom Chevrolet's Rat-motorer och i vilka bilmodeller monterades dom in i? **040.**

■ ■ Kan inte bussarna stanna på hållplatsen till utsatt tid? Som de e nu vet man ju aldrig om bussen har varit redan fast man varit i tid. Så funkar de i Vasa iaf. Två minuter hit och dit spelar nog roll i dagens samhälle. Tack för den stressiga promenaden. **0457.**

■ ■ Hej! Skulle någon behöva hjälp med sin häst? Jag är 17 och är ridvan. **Hör av er till mig på 04573430541.**

■ ■ Hej! Behöver någon hjälp

med sin hund? Helst en liten hund! **Messa 04573430541.**

■ ■ Polisen kan inte uttala sig om kockens fortkörning och radarns felvisning för de har inte pratat med försvarsadvokaten eller läst domen. Undrar om polisen har läst instruktionsmanualen till radarn? **040.**

■ ■ Vackra höstrosor till ordf. Christer Liewendahl och Norra Ålands pensionärsförening som ordnade skjuts för icke bilburen Jomalabo till samlingen vid Margaretagården på torsdagen. **Doris.**

■ ■ Vad alla ska vara avundsjuka på den här ön. Skämmas borde ni göra! En person vänder sej till tidningen för att få hjälp med sin katt, hon får hjälp och sedan börjar avundsjukan flöda hos andra djurägare. Hon for ju säkert till Arken för pengarna eller kanske inte. Usch hur folk orkar. **En som är trött på all avundsjuka på den här ön.**

■ ■ Det är lättare att se grandet i sin nästas öga än bjälken i sitt eget, står det i bibeln. Tänkvärt än idag. **Efva.**

■ ■ I "informationen" som gavs vid bilfria dagen förra året i biblioteket, angavs att trafiken står för 70% av CO2 utsläppen och då var det en utställning om bilar på Åland. Biltrafik står för runt 12%. Dessutom har aldrig flygtrafiken på Åland beaktats i CO2 beräkningarna. **040.**

■ ■ Nonchalant av motorcompany att ordna "stor bilfördag" på bilfria dagen, som arrangeras en gång i året! **Miljövän.**

■ ■ Bra och träffsäker ledare igen(nyan den 21/9).. Harriet och Nina har varit ovanligt bra på senare tid! **Ålänning.**

även om platsen kvarstår ledig. Det är sorgligt, men det finns folk som skäms att visa sig ute, att man är vän med svartskallar, unga gubbar. Annars, ålänningar är vackra, snälla och fredliga, och jag trivs här, älskar Åland och är kär i flera tös. **Mounir H Céla vie.**
– Det messaren syftar på är en intervju i Tidningen Åland. **Red.**

■ ■ Varför får man berömma en politiker anonymt i en insändare men inte i messa spalten? **040.**
– I våra regler för messen står det: "Mess som tar politisk ställning, eller talar för eller emot vissa kandidater innan lagtings- och kommunalvalet den 21 oktober tillåts inte. Vi hänvisar till insändarplats för politiska åsikter." **Red.**

■ ■ Jag undrar om någon kan hjälpa mig. E lite orolig för min kompis. Hon e jättekär i en kille, går inte framåt precis. Hon ha förändras ganska mkt på sistone. Va ska ja göra? **Orolig vän.**

■ ■ Dåligt planerat på helgen! Hundutställning, Skördefest, hopptävling, Open by night, bilfri dag! Hur ska man hinna på allt?! **0457.**

■ ■ Vems är volvon som står avregistrerad i Svinö? Någon som är intresserad av att sälja den? **040.**

■ ■ Hjärtligt tack till Kvarnbobutiken för kaffe och smörgåsarna och det andra. Det smaka gott. **Fryskilarna.**

Handikapp-rådgivning - en omöjlig uppgift för Åland?

■ **Det gläder** mig att så många olika partier har plötsligt blivit intresserade av att tillsätta en tjänst som rehabiliteringsrådgivare på Åland.

Jag tog upp ärendet redan för cirka ett år sedan när jag hördes av finansutskottet om olika handikappfrågor.

Jag tycker att det är ytterst viktigt att denna tjänst tillsätts nu och inte var fjärde år då det är valtider! Vi funktionshindrade på Åland bör ha samma rätt till information som övriga i landet. Nu är vi tvungna att kontakta rikets rehabiliteringsrådgivare för att få reda på våra rättigheter på Åland. Till saken hör att dessa experter kan inte svara på frågor som gäller sociallagstiftning med mera, då Åland har egna lagar inom området.

Jag vill att ÅHS snarast tillsätter en tjänst som rehabiliteringsrådgivare.

Saana-Maria Sinisalo
Mariehamn (lib)

(s) inte trovärdigt

■ **Valfebern stiger** och partierna kommer med det ena löftet bättre än det andra. Socialdemokraterna har helt plötsligt mycket pengar eftersom de vill ge det så kallade Ålandstillägget till alla pensionärer med under 1.700 euro i pension. Med den pensionen har grundlönen för arbete varit 2.500 euro, inte så dåligt enligt min mening.

Varför stödde inte sossarna ”fd bondes” förslag tidigare om ett Ålandstillägg till alla vars pension understigen 1.000 euro? Ett måttfullt förslag som både liberaler och obundna understödde direkt.

Med en pensionsinkomst upp till 1.700 euro, blir det väldigt många som skulle få rätt till Ålandstillägget, och det är synnerligen orealistiskt, för att inte säga lögnaktigt.

Samma gäller förslaget om gratis buss, var tänker sossarna ta alla pengar ifrån?

Det här är ingen trovärdig politik.

Fd bonde

NYANS ROS

■ ■ Dagens ros och ett extra tack till **den unga gulliga killen** som hjälpte mig vid Styrmansgatan i tisdags då jag föll och skadade mig. Tack också till akuten för hjälp och vänlighet. Eva ”fyra stygn.”

■ ■ Nyans ros till **Gullåsens rehabavdelning**, läkare, fysio med flera. Ni var alla trevliga och vänliga. Med vänlig hälsning, H.P. med sjuka axeln och ryggen.

■ ■ Nyans ros till mamma **Anneli** för all massage och tack för bullar och kakor du bakat. Rosor från Helena.

”På webben – som i livet i övrigt – söker människor det hemvana. Vi besöker de få webbsajter vi har som bokmärken på datorn, och som är nyttiga.

JAN-ERIK ANDELIN Borgåbladet om vikten av det lokala

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

primus inter pares Johan Larsson

Till slut pratade hon med mig

Olycklig kärlek leder sällan till något positivt. Det är få erfarenheter som känns så onödiga som ett brustet hjärta. I alla fall under den tid som hjärtat fortfarande brister och skärvorna samlar sig någonstans i maggropen för att smärtsamt skära hål på varje uns av logik. Och det är väl egentligen bara dramatiska gester som kan få bort den där känslan i magen.

Men det är sällan de blir särskilt lyckade. Jag har länge varit olyckligt kär. Hon jobbar i en bokhandel och jag brukar gå in där ibland. Lite på måfå. För att se henne eller le mot henne. Men jag vågar aldrig prata med henne och jag köper heller aldrig någon bok. Inte varje gång i alla fall. Istället läser jag noggrant baksidestexterna och studerar författarporträtten ingående. Jag tror jag vet vad varenda bok i affären handlar om.

Men för några veckor pratade jag med henne. Jo, det är sant. Först fanns hon inte där. Hur mycket jag än letade. Jag tittade vid kassorna och i informationsdisken. Där hon brukar vara. Där jag brukar se henne. Men inte i dag. Jag gick till övervåningen och tittade bland facklitteraturen. Inte där heller.

Så jag tittade lite förstrött bland romanerna istället. Den här gången hade jag faktiskt tänkt köpa mig en bok. Jag hade tänkt att hon skulle stå i kassan och att jag lite charmigt skulle ge henne mitt nummer. Sen skulle hon ringa mig på kvällen. Men först var jag alltså tvungen att välja bok. Och det kan ta sin lilla tid. Eller rättare, det måste ta sin lilla tid.

Jag valde mellan Paul Austers Resor i skriptoriet och Orhan Pamuks Snö. Jag ville verkligen läsa båda böckerna och stod ett tag och vägde dem i händerna. Den ena något lättare än den andra. Den andra något billigare. Det fick helt enkelt bli priset som avgjorde och jag begav mig till kassan med Pamuks Snö i handen. Då plötsligt. Jag stannade förskräckt. Den uppmärksamme läsaren förstår nog att hon, HON, stod i kassan.

Och kanske var det i detta läge som det där brustna hjärtat skar upp hela mitt logiska tänkande. Jag vände om. Begav mig åter till bokhyllan. Jag tänkte att Snö, det är ett för tydligt val. Det är för ogenomtänkt. En nobelpristagare. Det är bara okunniga läsare som väljer dem. Jag måste visa att jag minsann kan något om litteratur. Så jag bytte bok. Tog Resor i skriptoriet och gick mot kassan. Lite mer unik. Lite mer, ja, jag vet inte...

- Hej, sa hon.
- Hej, sa jag.
- 239 kronor, sa hon.
- Mm, sa jag.
- Hej då, sa hon.
- Tack hej, sa jag.

Tilltagande kyliga vindar kring trafikministern

Gillar att flyga. Det gör trafikminister Ragnar Karlsson (c). Men just nu kan det bli ont om luft under vingarna när både kollegor och EU attackerar på bred front. Bilden togs när Air Åland inledde flygtrafiken till Helsingfors hösten 2005. Foto: JONAS EDSVIK

Somt kommer med valet, somt kommer ändå. Men just nu är det ovanligt många frågor som snurrar kring trafikministern.

En fråga som rent konkret rör valet är pengarna till radions valdebatt och valvaka i tv. Vad var det som hände?

Ragnar Karlsson (c), som har Ålands radio på sitt bord, verkar inte riktigt förstå vad som har gått åt kollegerna. Han konstaterar att radions förvaltningsråd enhälligt bad om pengar för tv-sänd valdebatt och valvaka. Alltså var företrädare för de olika partierna överens om detta.

Nu backas det så fort det bara går. De obundna slog populistiskt på trumman och ingen vågade stå emot. Eller finns det någon kvar som tycker att vårt public service-bolag skall syssla med tv i valtider?

Det är väl ingen stor katastrof om vi inte får se politikerna i tv, det finns annan underhållning som är mer lämpad för just det mediet. Men det måste någon gång tas beslut om hur Ålands radio skall se ut framöver.

Vill vi på Åland se lokal-tv av samma tekniskt höga klass som det vi nu får in i tv-rutorna från världens alla hörn? Är det överhuvudtaget realistiskt att tänka sig tv-sändningar med fullt utbyggd teknik av det gamla och väldigt dyra slaget?

Om beslutsfattarna kommer till att det inte är realistiskt så säg det och begräv tanken. Om inte, så måste det byggas upp en bas för satsningen. Då kan man inte peka på att radion har gjort ”vinst” och skall betala tv-bevakningen av valet ur egna medel.

Den som får bära hundhuvudet är Ragnar Karlsson. Det är han som får backa och skämmas.

Detta fanns på sidan 4 i torsdagens tidning. På sidan 5 kom det mera kritik. Det nya boknings-systemet på landskapets färjor är fortfarande inte klart att tas i bruk av allmänheten trots att det borde ha fungerat i 1,5 år vid det här laget. Nu siktar man på att det är klart till inkommande sommar.

Att någonting har gått snett i upphandlingen är uppenbart. För ett knappt år sedan sade Ragnar Karlsson i lagtinget att man möjligen skulle tvingas göra en ny upphandling. Vid det laget hade betalningarna till leverantören ställts in.

Nu säger han att systemet är bra, men att man inte vet när allmänheten skall få tillgång till det. För man vill inte ha halvtomma färjor när folk bokar och sedan inte avbokar.

Om det är enkelt att boka så gör många det bara för säkerhets skull, låter trafikministern förstå.

Fullt möjligt. Men inte har man väl upphandlat systemet för att **inte** använda det?

Och så kommer det nya frågor från EU om flygupphandlingen.

Varför måste kapaciteten i flygtrafiken till Stockholm plötsligt höjas med 67 procent? Var efterfrågan så stor? Det vill EU ha svar på.

Bland andra frågor.

Vi vet vad Ragnar Karlsson har sagt om det tidigare. Han ville ha större flygplan för att det

skulle finnas platser ombord när folk fick upp ögonen för ruten.

Så kan man resonera om man är ett flygbolag och har gott om pengar. Men om man är landskapsregering och med tillstånd av EU betalar ut stöd för att hålla igång en flygtrafik, då skall pengarna gå till det bolag som sköter trafiken bäst och billigast. Att det finns ett bolag som gärna sköter trafiken och som råkar ha just den storleken på sina flygplan och har stark åländsk förankring, det bryr sig EU inte om.

Var det hela slutar är svårt att veta, men tonfallet i skrivelsen från kommissionen verkar aningen ironiskt. ”Var avsikten överhuvudtaget att ...” frågar man och nämner sådant som det kan ges dispens för.

Tre besvärliga frågor skall Ragnar Karlsson reda upp mitt i valkampanjen. Sådant brukar sätta spår.

Vad gäller flyget har han aktivt arbetat för den lösning vi har i dag. Det är obestridligt.

Upphandlingen av bokningssystemet kan ha skötts med hjälp av inte så bra rådgivare. Klan-tigt är det i vilket fall som helst.

Men vad gäller råddet med pengarna för valbevakning i tv får nog andra ta på sig en del av skulden. Det handlar om väldigt mycket pengar, ja. Vi klarar oss utan det, ja. Men kockarna var mer än en. Och så blev soppan därefter.

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.

Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.

Medlem av Tidningarnas förbund.

Kontrollerad upplaga 2006: 7.279 ex.

FÖRLÄGGARE

Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS

Pb 21, 22101 MARIEHAMN

Uppgårdsvägen 6

Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER

Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)

Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444

e-post: redaktion@nyan.ax

Nya Ålands hemsida

www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450

Redaktion: fax (018) 23 449

DISTRIBUTION

Vid utebliven tidning: Posten: vard kl 6.30-14, tfn 636 752, lörd kl 11-12, tfn 0400 229 927.

Nya Åland: vard kl 8.30-16.15, tfn 23 444.

REDAKTIONEN

Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman

tfn (018) 528 441

nina.fellman@nyan.ax

Ansvarig nyhetschef: Ulf Wernan

tfn (018) 528 442

redaktion@nyan.ax

Arkiv: Marita Smeds

tfn (018) 528 465

arkiv@nyan.ax

Familjeredaktör: Maj-Len Lindholm

tfn (018) 528 449

Kulturredaktör: Jan Kronholm

tfn (018) 528 466

kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström

tfn (018) 528 478

sport@nyan.ax

ANNONSAVDELNINGEN

Delice Lindegren

tfn (018) 528 457

annons@nyan.ax

ADMINISTRATION

VD: Stefan Norrgrann

tfn (018) 528 447

stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef: Katrin Lindqvist

tfn (018) 528 446

Prenumerationer: Margareta Sävstrand

tfn (018) 528 443

prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER

1.1.2007

Fortlöpande helår..... 164 €

halvår..... 88 €

kvartal 45 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag

Eller text & mindre annonser

Annonser större än 600 mm

Färgannonser

Månd	fre	kl 12	tor	kl 14	tor	kl 14
Tisd	mån	kl 12	fre	kl 14	fre	kl 14
Onsd	tis	kl 12	må	kl 14	må	kl 14
Torsd	ons	kl 12	tis	kl 14	tis	kl 14
Fred	tor	kl 12	ons	kl 14	ons	kl 14
Lörd	tor	kl 14	tor	kl 12	tor	kl 12

Target: onsdagar kl 12.00.

Tel. 0600-9-1219

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

